

Vogeltrek langs de Schelde & de Westerschelde nabij de Belgisch Nederlandse grens

Rapport 2021

Teus Slagboom

info@slagboomconsultancy.nl

Inhoud

Inleiding	3
------------------------	---

Algemeen

De trektelposten; doel en methodiek	4
De resultaten uit figuur 1: geografie	7

Specifiek

Kwalitatief en kwantitatief waarden: hoe en resultaten	7
Hoe	7

Categorie 1: De resultaten van de trekvogelsoorten met de meest algemene waarnemingen	8
--	---

Kwantitatieve verhouding Categorie 1 soorten tot de trek in België en Nederland	11
---	----

Betekenis voor Categorie 1 soorten	16
--	----

Categorie 2: De resultaten voor trekvogelsoorten met de minder algemene waarnemingen	17
---	----

Kwantitatieve verhouding Categorie 2 soorten tot de trek in België en Nederland	18
---	----

Betekenis voor Categorie 2 soorten	20
--	----

Categorie 3: De resultaten voor trekvogelsoorten met vrij zeldzame waarnemingen	21
--	----

Kwantitatieve verhouding Categorie 3 soorten tot de trek in België en Nederland	22
---	----

Betekenis voor Categorie 3 soorten	25
--	----

Categorie 4: De resultaten voor de trekvogelsoorten met de meer zeldzame waarnemingen	26
--	----

Kwantitatieve verhouding Categorie 4 soorten tot de trek in België en Nederland	28
---	----

Betekenis voor Categorie 4 soorten	30
--	----

Categorie 5: De resultaten voor trekvogelsoorten met de zeldzame waarnemingen	31
--	----

Kwantitatieve verhouding Categorie 5 soorten tot de trek in België en Nederland	33
---	----

Betekenis voor Categorie 5 soorten	35
--	----

Categorie 6: De resultaten voor de trekvogelsoorten met de zeer zeldzame waarnemingen	37
--	----

Kwantitatieve verhouding Categorie 6 soorten tot de trek	
--	--

in België en Nederland	37
------------------------------	----

Betekenis voor Categorie 6 soorten	37
--	----

Categorie 7: Waarnemingen die niet tot een specifieke soort zijn te herleiden	38
--	----

Bijlage 1	39
------------------------	----

Discussie	40
------------------------	----

Samenvattende basislijst	42
---------------------------------------	----

Bronnen & literatuur	44
---------------------------------------	----

Bedankt	44
----------------------	----

foto Robin Vermeylen

Inleiding

Dit is een rapport dat zich in haar verdere uitwerking richt op de waarnemingen langs de oostelijke zijde tijdens het najaar in trektellen.org. Dus door en over de volgende trektelposten: de Opstalvallei, het Zandvliet Groot Buitenschoor en Appenzak. Met een trackrecord van 2010 tot en met 2018. In de inleiding zullen wel alle trektelposten en het vogelringstation in deze regio de revue passeren.

Deze regio mag zich verheugen over een hoge dichtheid van trektelposten aan beide zijden van de landsgrens. Trektellen levert hier niet alleen passie op, maar wordt ook als interessant ervaren omdat men veel stuwing verwacht. Het landschap biedt daarvoor veelzijdige contrasten. Neem vanaf Bergen op Zoom naar het zuiden gerekend: centraal gelegen de hoge delen van de Brabantse Wal en de Kalmthoutse Heide met bossen, heidevelden, stuifzanden en vennen. Maar ook de vliegbasis Woensdrecht met Aviolanda, die daar het gebied van noordoost naar zuidwest doorkruist en waar stuwing zich al bewezen heeft. Naar het westen gaan vanaf de steilrand de hogere delen van de Brabantse Wal abrupt over in de veel lager

Landschapstypen in het beschreven gebied

heidevelden

vennen

stuwrand (hoog)

industrieeel landschap

overwoekerde stuifzanden

Schelderelict

stuwwand (laag)

Oosterschelde

gelegen natte zeekleipolders. Vooral meer noordelijk liggen daarin de relictten van de historische Schelde en meer zuidelijk als Schelde & Westerschelde: de hedendaagse monding van deze rivier richting Noordzee. Aanliggend daaraan zijn de polders van de provincie Antwerpen, Saeftinghe met Zeeuws Vlaanderen en de polders van de provincie Oost-Vlaanderen. Naar het oosten liggen nog de Woensdrechtse kernen, de Antwerpse polderdorpen, het stedelijke landschap van de stad Antwerpen met het industriële landschap en de dokken voor de haven.

Stuwing betekent hoge aantallen en vaker interessante soorten. Aangenomen wordt dat de stuwing langs de oostelijke gelegen zijde van de Westerschelde vooral tijdens de najaarstrek speelt en aan de overkant speelt dit vooral tijdens de voorjaarsstrek.

De clustering van de trektelposten biedt mogelijkheden voor het samenstellen van een completer en overzichtelijker kwalitatief en wellicht kwantitatief integraal beeld met dit rapport als een poging daartoe. Dit beeld kan ook als benchmark gaan dienen naar de toekomst in de vorm van een basislijst. De aard van dit rapport is primair vaststellend en beperkt verklarend.

Algemeen

De trektelposten: doel en methodiek

Het gaat om 5 trektelposten en 1 vogelringstation, die allemaal hun waarnemingen op trektellen.org registreren. Ikzelf heb in het veld niet voor alle trektelposten de gegevens verzameld, maar alleen voor Appelzak. Het gebruik van de gegevens van de Opstalvallei en het Zandvliet Groot Buitenschoor is met schriftelijke toestemming van de contactpersonen. Voor de Opstalvallei is dat Bram Vogels voor het Zandvliet Groot Buitenschoor is dat Robin Vermynen. Het verzamelen van de gegevens in het veld is uitgevoerd door een grote groep tellers, waarvan de namen zijn terug te vinden op trektellen.org. Robin Vermynen heeft ook meegeholpen het concept te beoordelen.

de omgeving van Appelzak en het Zandvliet Groot Buitenschoor

Aan de westelijk gelegen zijde van de Schelde & de Westerschelde liggen nog het Schor Ouden Doel met de Vogelhut Saeftinghe en het vogelringstation Saeftinghe. De geografische situering en het gemiddelde aantal per uur van alle soorten bij elkaar, gemeten over de hele looptijd tot en met 2018, ook in relatie tot alle andere trektelposten in België en Nederland, staat in Figuur 1.

Al deze trektelposten functioneren autonoom. Dit betekent dat er zelf wordt bepaald wanneer en hoe vaak er wordt geteld en door wie. Met de kans op verschillen in auditieve of visuele kwaliteiten, ervarings-, gebieds- en situatiekennis. Ook met verschillen in welke technische hulpmiddelen er zijn ingezet en hoe, zoals het wel of niet opnemen van geluid. Of met verschillen in omgevingsomstandigheden, zoals het weer of achtergrondgeluid van de industrie uit het havengebied.

de omgeving van de Opstalvallei

Tabel 1 tot en met 5

Hierin staat in de kop per seizoen (voorjaar of najaar) het aantal getelde uren in hoeveel jaar voor: de Opstalvallei, het Zandvliet Groot Buitenschoor en Appelzak. En voor ieder kalenderjaar per trektelpost: start- en de slotdatum van de tellingen van dat seizoen, het aantal tellingen en het aantal getelde uren. Bron: trektellen.org.

Tabel 1

Opstalvallei / België / **najaarstrek** / totaal 1205:16 uur in 9 jaar

Jaartal	Startdatum	Slotdatum	aantal tellingen	aantal uren
2010	24 okt	15 nov	9	30:50
2011	1 sep	15 nov	42	216:04
2012	2 sep	18 nov	39	197:15
2013	18 aug	23 nov	54	204:30
2014	31 aug	11 nov	44	186:19
2015	30 aug	7 nov	27	92:10
2016	30 sep	6 nov	36	103:35
2017	2 sep	5 nov	31	81:29
2018	26 aug	6 nov	34	93:04

Tabel 2

Zandvliet Groot Buitenschoor / België / **najaarstrek**
totaal 324:25 uur in 2 jaar.

Jaartal	Startdatum	Slotdatum	aantal tellingen	aantal uren
2017	28 aug	14 nov	29	97:12
2018	21 aug	4 nov	48	227:13

Tabel 3

Appelzak / Nederland / **najaarstrek** / totaal 257:35 uur in 3 jaar

Jaartal	Startdatum	Slotdatum	aantal tellingen	aantal uren
2016	10 sep	5 nov	13	38:35
2017	5 aug	7 nov	26	91:35
2018	5 aug	6 nov	29	127:35

Tabel 4

Opstalvallei / België / **voorjaarstrek** / totaal 6:15 uur in 1 jaar

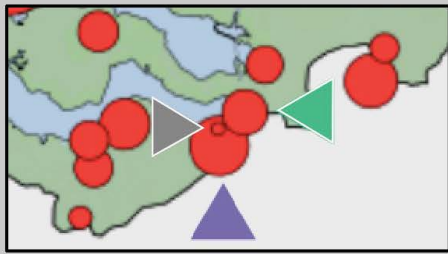
Jaartal	Startdatum	Slotdatum	aantal tellingen	aantal uren
2013	5 mrt	7 apr	3	6:15

Tabel 5

Appelzak / Nederland / **voorjaarstrek** / totaal 57:30 uur in 2 jaar

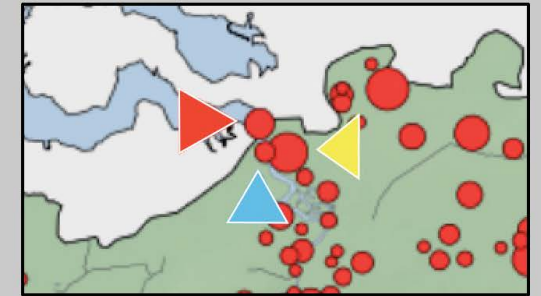
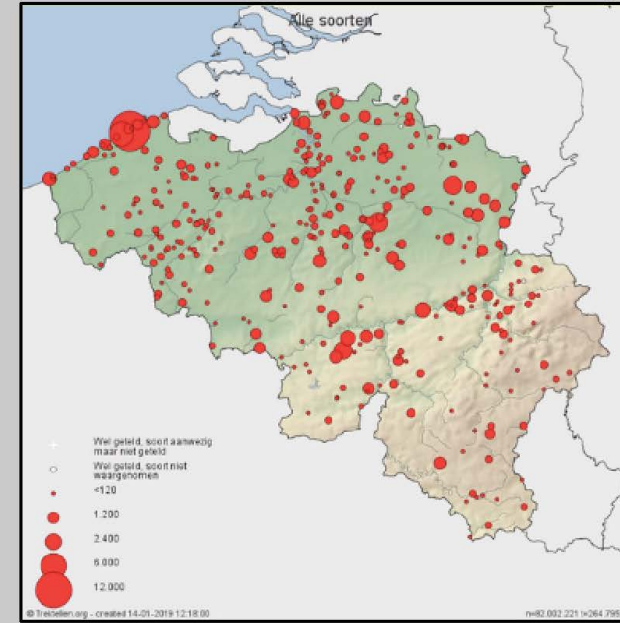
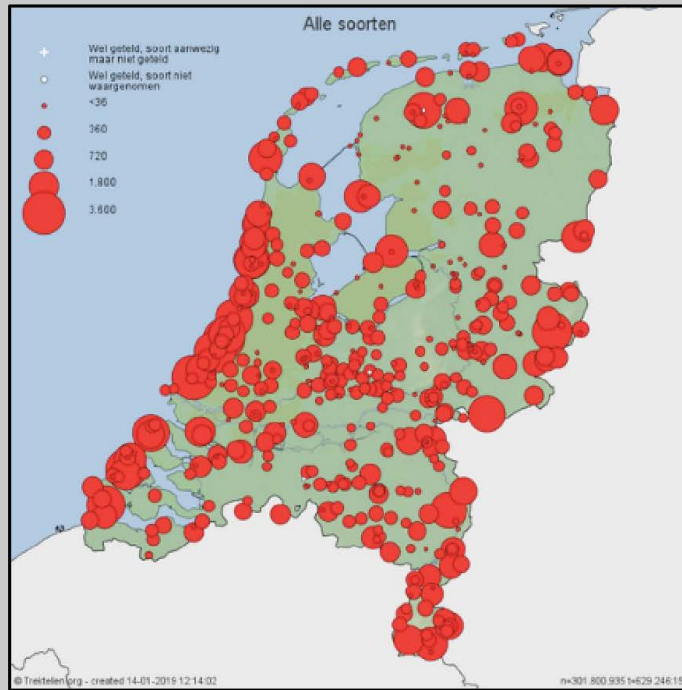
Jaartal	Startdatum	Slotdatum	aantal tellingen	aantal uren
2017	10 apr	10 mei	3	9:30
2018	24 mrt	12 mei	12	48:00

In dit rijtje zou ook het vogelringstation in natuurgebied De Kuifeend op het industrieterrein van Antwerpen passen. Maar deze levert geen gegevens aan trektellen.org. Het staat bekend om zijn Waterrietzangervangsten.

Legenda Nederland

- Appelzak
Gemiddeld 413,32 ex. per uur
- Vogelhut Saeftinghe
Gemiddeld 708,11 ex per uur
- Vogelringstation Saeftinghe
Gemiddeld 7,02 ex per uur

Legenda België

- Opstalvallei
Gemiddeld 1401,35 ex. per uur
- Zandvliet Groot Buitenschoor
Gemiddeld 795,35 ex per uur
- Schor Ouden Doel
Gemiddeld 386,14 ex per uur

Figuur 1: de locaties van de trektelposten in Nederland en België

Detailkaartje met de 3 trektelposten in het Nederlandse deel van de regio en het ringstation.

Nederland als geheel met voor iedere trektelpost een bolletje dat het gemiddeld aantal vogels per uur van alle soorten daar bij elkaar, gemeten over hun hele looptijd weergeeft.

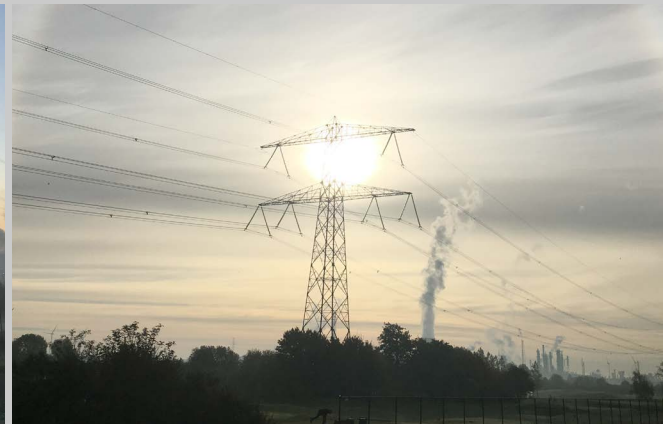
België, op dezelfde geografische schaal als Nederland. N.B. De schaal van de bolletjes is niet gelijk.

Detailkaartje met de 3 trektelposten in het Belgische deel van de regio.

Bron: trektellen.org.

In de legenda's worden voor elke trektelpost ook het gemiddeld aantal vogels per uur, gemeten over de hele bestaanslooptijd weergegeven.

Landschappen in de directe omgeving van Appelzak en het Zandvliet Groot Buitenschoor.

De resultaten uit figuur 1: Geografie

Uit de kaartfragmenten op landsniveau blijkt dat de meeste trek langs de kust plaats vindt en in het noorden en oosten van Nederland, dit wel in mindere mate dan langs de kust. Daartussen bevinden zich getalsmatig de kleinere en de allerkleinste trektelposten. Je kunt binnen de grootteverschillen tussen de trektelposten een noordoost-zuidwestlijn terug vinden. De trektelposten in dit rapport behoren op basis van het aantal vogels per uur tot de kleinere.

Als we tussen de trektelposten in het gebied onderling het gemiddeld aantal vogels per uur vergelijken, dan is: de Opstalvallei met 1401,35 vogels per uur de grootste en het Schor Ouden Doel met 386,14 ex de kleinste gevolgd door Appelzak met 413,32 vogels per uur. Daartussen zitten het Zandvliet Groot Buitenschoor en het de Vogelhut Saeftinghe met tussen de 700 en de 800 vogels. Het uurgemiddelde van 7,02 van het Vogelringstation Saeftinghe is niet vergelijkbaar omdat daar ringvangsten worden geregistreerd. Dus een andere manier van gegevens verzamelen.

Op de trektelpost met het laagste gemiddelde, het Schor Ouden Doel, wordt alleen in het voorjaar geteld. Ook op Appelzak wordt aan voorjaarstrek gedaan, maar dit bezit daarin nog maar een beperkt trackrecord van een aantal tellingen in 2017 en 2018. Voor de Opstalvallei geldt de vermenging van gegevens tijdens de voorjaarstrek voor één jaar in zeer beperkte mate. Op Zandvliet werd al meerdere keren in het voorjaar geïnventariseerd voor broedvogels. Tijdens die tellingen was er nauwelijks noemenswaardige gerichte trek te zien. Dus er is daar verder geen tijd in gestoken.

Specifiek

Kwalitatief en kwantitatief waarden: hoe en resultaten

Zie hiervoor tabel 6 tot en met 11 met de subtabellen en bijlage 1.

Hoe

Tabel 6 tot en met 11 met de subtabellen en bijlage 1

Voor het samenstellen van een completer en overzichtelijker kwalitatief of wellicht kwantitatief integraal overzicht van de vogeltrek boven en door het gebied is er op voorhand een opdeling in de oostelijke en westelijke zijde van de Schelde & de Westerschelde tijdens het voorjaar en het najaar gemaakt. Dit rapport gaat alleen over najaarstrek langs de westelijke zijde van de Schelde. Het resultaat is een opsomming van de waargenomen soorten en hun

jaartotalen. Er wordt, voor zover mogelijk, binnen een soort ook rekening gehouden met eventuele ondersoorten. Het integrale totaal vormt dan het soorttotaal.

De derde opdeling is op basis van het aantal jaren dat een soort vanaf 2013, dus de laatste 5 jaar, op minimaal 1 van de 3 trektelposten is waargenomen. Dit is een maatstaf voor de zeldzaamheid van de waarnemingen. Zie hiervoor onderstaand schema.

mate van zeldzaamheid van de waarnemingen	in hoeveel van de laatste 5 jaar	hoeveel trektelposten minimaal 1x aangedaan = Z-status
meest algemeen	5	3
meest algemeen	5	2
meest algemeen	5	1
minder algemeen	4	3
minder algemeen	4	2
minder algemeen	4	1
vrij zeldzaam	3	3
vrij zeldzaam	3	2
vrij zeldzaam	3	1
meer zeldzaam	2	3
meer zeldzaam	2	2
meer zeldzaam	2	1
zeldzaam	1	3
zeldzaam	1	2
zeldzaam	1	1
zeer zeldzaam	0	1
zeer zeldzaam	0	1
zeer zeldzaam	0	1

De trekvogelsoorten worden in deze registratie de soorten met:

- de meest algemene waarnemingen in tabel 6. De soort is de laatste 5 jaar ieder jaar gezien.
- de minder algemene waarnemingen in tabel 7. De soort is in de laatste 5 jaar 4 jaar gezien.
- de vrij zeldzamen waarnemingen in tabel 8. De soort is in de laatste 5 jaar 3 jaar gezien.
- de meer zeldzame waarnemingen in tabel 9. De soort is in de laatste 5 jaar 2 jaar gezien.
- de zeldzame waarnemingen in tabel 10. De soort is in de laatste 5 jaar 1 jaar gezien.
- de zeer zeldzame waarnemingen in tabel 11. De soort is langer dan 5 jaar geleden gezien.

Het aantal trektelposten wat in de gestelde periode is aangedaan, wordt weergegeven als zeldzaamheidsstatus of **Z-status**. Zie hiervoor het schema op volgende pagina:

Zeldzaamheidsstatus

- 3 trektelposten minimaal 1 x aangedaan **Z3**
- 2 trektelposten minimaal 1 x aangedaan **Z2**
- 1 trektelpost minimaal 1 x aangedaan **Z1**

Staat er een O achter de Z, dan betekent dat de soort door of langs de Opstalvallei is gezien, bij G is dat het Zandvliet Groot Buitenschoor en bij A is dat Appelzak. Bij Z3 gaat het om alle 3 de trektelposten en is deze toevoeging overbodig. Deze toevoeging wordt daarom alleen bij Z1 of Z2 aangetroffen.

Tevens heeft iedere trektelpost zijn eigen kleurcode.

De aantalsverdeling bij 2 of 3 aangedane trektelposten wordt voor ieder jaar ook procentueel weergegeven. Voor het Zandvliet Groot Buitenschoor en Appelzak is door elkaars nabije ligging de kans op dubbeltellingen groot. Bij de telactiviteiten waar dit speelt, wordt daarom bij de relevante soorten hiervoor een aantal opgegeven. Dit aantal is het laagste van de betreffende soort op één van beide trektelposten, mits deze op dus één dag wordt geregistreerd en er gelijktijdig of met een overlap in tijd wordt geteld. Dit aantal wordt ook weergegeven als een percentage van het totaal. Voor de waardering van de resultaten is het van belang om rekening te houden met historische verschillen. De Opstalvallei is vanaf 2010 actief, Appelzak vanaf 2016 en het Zandvliet Groot Buitenschoor vanaf 2017.

Buiten wat en hoe is wanneer ook belangrijk. Daar staat per soort de bandbreedte tussen de eerste en laatste waarnemingen van dat seizoen voor. De seizoensbandbreedte is gebaseerd op de bandbreedte binnen de teldata. Op een aparte lijst zijn in bijlage 1 de waarnemingen opgenomen die niet tot 1 specifieke soort zijn te herleiden, zoals Lijster spec. Met ook de waarnemingen van Oever- of Waterpiepers of van Barmsijzen spec. Dit zijn geen soorten of ondersoorten, maar in de huidige nomenclatuur verschillende soorten. Maar deze determinatie is wel onmisbaar in het totaalbeeld van de achterliggende soort(en). In deze lijst zijn ook de onzekere waarnemingen opgenomen.

Categorie 1 De resultaten van de trekvogelsoorten met de meest algemene waarnemingen

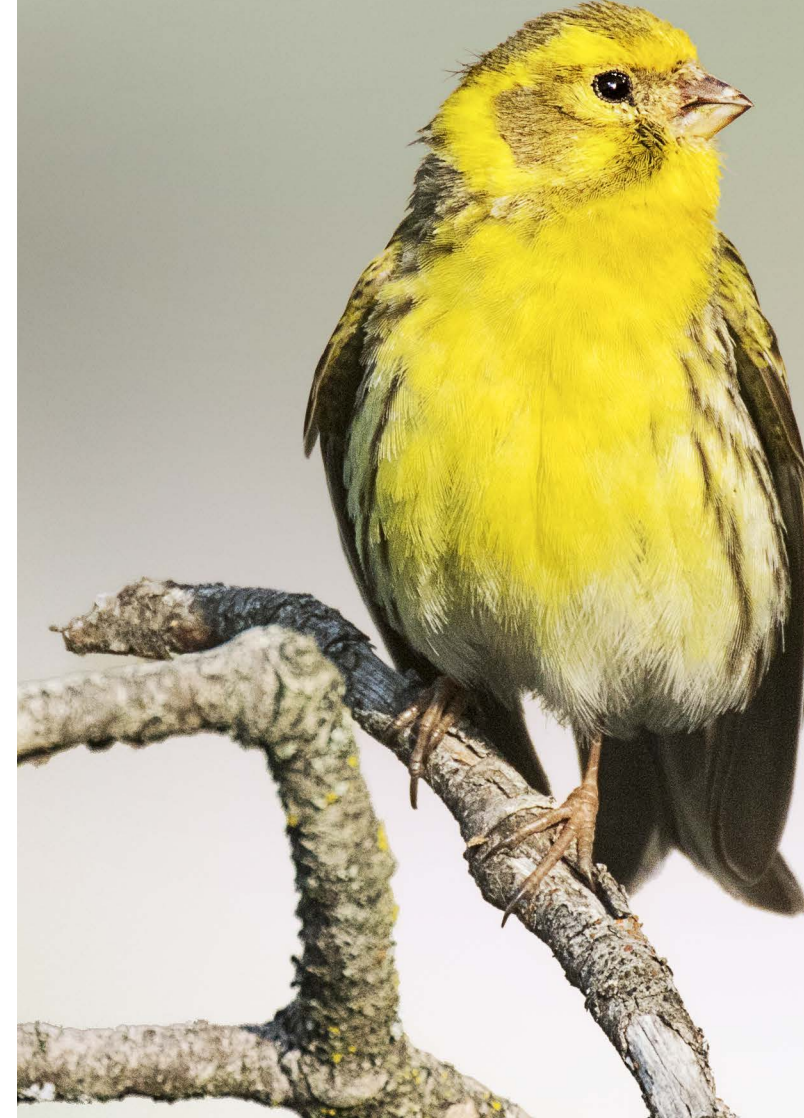
Zie tabel 6

In deze selectie gaat het om de soorten met de waarnemingen die door of over het gebied het meest algemeen zijn. Het aantal soorten wat tijdens de laatste 5 jaar elk jaar minimaal 1 keer is waargenomen op

tenminste 1 van de drie trektelposten is 59. In deze selectie hebben alle 59 soorten de Z3 status. Dus vanaf 2013 zijn alle 3 de trektelposten minimaal 1 keer aangedaan. Het gaat vooral om reguliere soorten aan de grond zoals de Vink of de Spreeuw. De Vink heeft hier een maximum jaartotaal van 247202 en de Spreeuw van 90365. Een enkele echte krent aan de grond, maar dan nu in de lucht, ontbreekt niet. Met als voorbeeld in deze selectie het jaarlijks overvliegen van enkele Europese Kanaries. Qua aantallen en het al dan niet aan de grond regulier zijn, zit daar van alles tussen.

Europese Kanarie

foto: HES

Tabel 6 (vervolg)

Aantal soorten	Kleurlegenda trektelpost	Opstalvallei		Zandvliet Groot Buitenschoor							Appelzak	bandbreedte eerste wrn	bandbreedte laatste wrn	2016 %	2017 %	2018 %
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018						
25	Boompieper	0	170	208	120	106	32	49	55	74			83	43	25	
									69	203				54	67	
	tot. dubbeltelling mogelijk	0	170	208	120	106	32	59	128	302	6 aug / 10 sep	24 sep / 19 okt	100	100	100	
26	Oeverzwaluw	0	30	71	14	3	7	23	1	16			66	6	6	
									13	220				76	87	
	tot. dubbeltelling mogelijk	0	30	71	14	3	7	35	17	253	5 aug / 12 sep	11 aug / 6 okt	100	100	100	
27	Boerenzwaluw	1	1857	2045	2168	298	629	321	124	411			72	8	8	
									1349	4066				84	77	
	tot. dubbeltelling mogelijk	1	1857	2045	2168	298	629	447	1604	5281	5 aug / 31 okt	4 okt / 9 nov	100	100	100	
28	Huiszwaluw	0	388	39	490	49	306	9	0	2			82	0	1	
									18	173				86	98	
	tot. dubbeltelling mogelijk	0	388	39	490	49	306	11	21	176	6 aug / 13 sep	8 sep / 14 okt	100	100	100	
29	Graspieper	347	7414	3423	3576	5953	722	3611	2583	2146			73	29	13	
									4120	12785				46	79	
	tot. dubbeltelling mogelijk	347	7414	3423	3576	5953	722	4924	8946	16189	18 aug / 24 okt	4 nov / 17 nov	100	100	100	
30	Waterpieper	7	12	3	3	6	3	1	0	2			50	0	5	
									11	9				61	23	
	tot. dubbeltelling mogelijk	7	12	3	3	6	3	2	18	40	23 sep / 26 okt	14 okt / 15 nov	100	100	101	
31	Gele Kwikstaart spec. A							38	53	27						
	tot. dubbeltelling mogelijk							38	53	27	5 aug / 10 sep	17 sep / 16 okt				
	Gele Kwikstaart B	0	729	158	158	75	141	40	78	28						
								360	1380							
tot. dubbeltelling mogelijk	0	729	158	158	75	141	40	440	1408	18 aug / 17 sep	17 sep / 14 okt					
	Gele Kwikstaart tot. A+B	0	729	158	158	75	141	40	78	28			51	16	2	
								360	1380				73	96		
tot. dubbeltelling mogelijk	0	729	158	158	75	141	78	493	1435	5 aug / 17 sep	17 sep / 16 okt	100	100	100		
32	Grote Gele Kwikstaart	4	82	73	65	72	69	96	55	89			90	36	33	
									74	145				48	53	
	tot. dubbeltelling mogelijk	4	82	73	65	72	69	107	153	272	5 aug / 24 okt	17 sep / 16 nov	100	100	100	
33	Witte Kwikstaart spec. A							0	0	16						
	tot. dubbeltelling mogelijk							181	71	21	5 aug / 6 okt	23 sep / 29 okt				
	Witte Kwikstaart B	17	563	458	407	721	204	421	342	285						
								408	1452							
tot. dubbeltelling mogelijk	17	563	458	407	721	204	421	903	1792	5 aug / 24 okt	1 nov / 23 nov					
	Witte Kwikstaart tot. A+B	17	563	458	407	721	204	421	342	285			70	35	16	
								408	1468				42	80		
tot. dubbeltelling mogelijk								181	224	76			30	23	4	

Aantal soorten	Kleurlegenda trektelpost	Opstalvallei		Zandvliet Groot Buitenschoor							Appelzak	bandbreedte eerste wrn	bandbreedte laatste wrn	2016 %	2017 %	2018 %
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018						
34	Heggenmus	3	120	181	236	321	149	141	117	215						
									28	122				97	79	61
	tot. dubbeltelling mogelijk	3	120	181	236	321	149	145	148	355	25 aug / 24 okt	21 okt / 17 nov	100	100	100	
35	Zwarte Roodstaart	0	0	3	0	1	1	1	1	0						
									2	1				100	33	0
	tot. dubbeltelling mogelijk	0	0	3	0	1	1	1	3	2	23 sep / 18 okt	27 sep / 11 nov	100	100	100	
36	Beflijster	0	8	9	1	35	9	1	7	1						
									4	0				50	41	13
	tot. dubbeltelling mogelijk	0	8	9	1	35	9	2	17	8	29 aug / 16 okt	25 sep / 6 nov	100	100	101	
37	Merel	15	87	170	49	160	35	68	190	46						
									7	48				90	83	32
	tot. dubbeltelling mogelijk	15	87	170	49	160	35	76	230	144	1 sep / 31 okt	31 okt / 17 nov	101	100	105	
38	Kramsvogel	2757	7563	2960	13858	4548	443	3091	408	2269						
									1711	920				97	18	64
	tot. dubbeltelling mogelijk	2757	7563	2960	13858	4548	443	3182	2241	3522	13 sep / 28 okt	3 nov / 23 nov	100	100	100	
39	Zanglijster	20	1393	2183	1670	17209	1079	2175	1289	1155						
									503	1156				95	62	39
	tot. dubbeltelling mogelijk	20	1393	2183	1670	17209	1079	2283	2084	2947	3 sep / 24 okt	2 nov / 17 nov	100	100	100	
40	Koperwiek	1565	13546	24571	11640	41008	6590	6853	9793	5114						
									2306	1070				99	76	79
	tot. dubbeltelling mogelijk	1565	13546	24571	11640	41008	6590	6901	12826	6500	21 sep / 24 okt	23 okt / 23 nov	100	100	101	
41	Grote Lijster	1	247	122	236	531	78	79	84	102						
									57	71				96	58	47
	tot. dubbeltelling mogelijk	1	247	122	236	531	78	82	145	217	9 sep / 2 nov	21 okt / 15 nov	100	100	100	
42	Baardman	0	2	13	26	14	2	5	20	0						
									53	32				29	24	0
	tot. dubbeltelling mogelijk	0	2	13	26	14	2	17	84	39	29 sep / 29 okt	11 okt / 6 nov	100	100	100	
43	Pimpelmees	275	539	6839	652	942	900	2	380	19						
									249	81				67	56	13
	tot. dubbeltelling mogelijk	275	539	6839	652	942	900	3	679	144	1 sep / 24 okt	16 okt / 23 nov	100	100	101	
44	Koolmees	23	17	4485	914	176	193	0	106	8						
									23	16				0	65	21
	tot. dubbeltelling mogelijk	23	17	4485	914	176	193	3	163	39	3 sep / 24 okt	8 okt / 15 nov	100	100	101	
45	Kauw	182	12912	8260	3208	13012	1893	4092	1151	2141						
									101	829				97	75	54
	tot. dubbeltelling mogelijk	182	12912	8260	3208	13012	1893	4208	1540	3934	19 aug / 24 okt	1 nov / 23 nov	3	26	46	

Tabel 6 (vervolg)

Aantal soorten	Kleurlegenda trektelpost	Opstalvallei		Zandvliet Groot Buitenschoor						Appelzak								
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	bandbreedte eerste wrn	bandbreedte laatste wrn	2016	2017	2018	%	%	%
46	Roek	0	35	31	64	94	10	22	14	23		100	88	39				
									2	24				13	41			
								0	0	12		0	0	20				
	tot. dubbeltelling mogelijk	0	35	31	64	94	10	22	16	59	16 sep / 6 nov	20 sep / 15 nov	100	101	100			
47	Zwarte Kraai	0	79	63	70	114	13	29	38	30		100	43	57				
									0	8				0	15			
								0	51	15		0	57	28				
	tot. dubbeltelling mogelijk	0	79	63	70	114	13	29	89	53	5 aug / 11 okt	26 okt / 16 nov	100	100	100			
48	Spreeuw	8815	51628	47128	75890	71231	27001	20570	23165	23252		68	36	26				
									29014	52097				45	58			
								9695	12615	15016		32	20	17				
	tot. dubbeltelling mogelijk	8815	51628	47128	75890	71231	27001	30265	64794	90365	5 aug / 24 okt	4 nov / 23 nov	100	101	101			
49	Ringmus	221	1931	840	564	1390	349	127	226	57		66	32	10				
									339	407				48	72			
								66	135	105		34	19	19				
	tot. dubbeltelling mogelijk	221	1931	840	564	1390	349	193	700	569	22 aug / 24 okt	29 okt / 15 nov	100	99	101			
50	Vink	7521	55235	92540	137757	247202	46620	47038	98768	54011		93	60	46				
									41342	42677				25	37			
								3723	23404	19638		7	14	17				
	tot. dubbeltelling mogelijk	7521	55235	92540	137757	247202	46620	50761	163514	116326	27 aug / 24 okt	4 nov / 23 nov	100	99	100			
51	Keep	816	768	5281	319	208	541	77	478	556		88	36	30				
									719	975				54	52			
								11	138	339		13	10	18				
	tot. dubbeltelling mogelijk	816	768	5281	319	208	541	88	1335	1870	24 sep / 24 okt	18 okt / 18 nov	101	100	100			
52	Europese Kanarie	0	10	8	3	4	3	3	5	0		100	63	0				
									1	6				13	55			
								0	2	5		0	25	46				
	tot. dubbeltelling mogelijk	0	10	8	3	4	3	3	8	11	30 sep / 28 okt	17 okt / 9 nov	100	101	101			
53	Groenling	140	621	535	614	1763	240	557	589	333		90	60	18				
									295	1241				30	66			
								61	92	310		10	9	17				
	tot. dubbeltelling mogelijk	140	621	535	614	1763	240	618	976	1884	5 aug / 24 okt	4 nov / 23 nov	100	99	101			
54	Putter	66	268	209	186	202	124	132	142	105		72	29	15				
									250	324				51	45			
								51	97	297		28	20	41				
	tot. dubbeltelling mogelijk	66	268	209	186	202	124	183	489	726	5 aug / 24 okt	29 okt / 23 nov	100	100	101			
55	Sijs	301	815	1687	379	1084	990	297	388	614		96	55	43				
									257	536				37	38			
								13	60	265		4	9	19				
	tot. dubbeltelling mogelijk	301	815	1687	379	1084	990	310	705	1415	30 aug / 24 okt	23 okt / 18 nov	100	101	100			
56	Kneu	119	1881	1676	855	2374	305	236	540	921		82	19	13				
									1824	5480				65	74			
								53	443	972		18	16	13				
	tot. dubbeltelling mogelijk	119	1881	1676	855	2374	305	289	2807	7373	5 aug / 24 okt	19 okt / 23 nov	100	100	100			
57	Kruisbek	5	1	8	25	17	3	51	73	0		90	77	0				
									19	4				20	36			
								6	3	7		11	3	64				
	tot. dubbeltelling mogelijk	5	1	8	25	17	3	57	95	11	15 sep / 24 okt	30 sep / 11 nov	101	100	100			

Aantal soorten	Kleurlegenda trektelpost	Opstalvallei		Zandvliet Groot Buitenschoor						Appelzak								
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	bandbreedte eerste wrn	bandbreedte laatste wrn	2016	2017	2018	%	%	%
58	Appelvink	9	34	299	27	86	47	25	489	65		100	97	80				
									2	1				0	1			
								0	0	15		0	2	19				
	tot. dubbeltelling mogelijk	9	34	299	27	86	47	25	502	81	8 sep / 31 okt	15 okt / 15 nov	100	99	100			
59	Rietgors	197	1270	1067	1446	1557	685	1194	442	498		97	30	5				
									772	7600				52	82			
								38	263	1121		3	18	12				
	tot. dubbeltelling mogelijk	197	1270	1067	1446	1557	685	1232	1477	9219	5 aug / 24 okt	29 okt / 23 nov	100	100	99			

Kwantitatieve verhouding Categorie 1 soorten tot de trek in België en Nederland

Tabel 6A

In tabel 6A staan de dagrecords in de top 50 op trektellen.org van de geregistreerde soorten in tabel 6 voor beide landen over alle jaren tot en met 2018. Voor de Belgische records is in de tabel ook de eventuele (fictieve) ranking in de top 50 van Nederland opgenomen, zou het een aantal in Nederland betreffen. Voor het Nederlandse record geldt vice versa het zelfde.

De resultaten voor de Opstalvallei en het Zandvliet Groot Buitenschoor

Van de 59 trekvogelsoorten met de meest algemene waarnemingen komen er 33 soorten met pieken voor in de top 50 van de dagrecords over alle jaren tot en met 2018 in trektellen.org voor België. Het gaat verhoudingsgewijs om veel soorten van het totaal (per 10 soorten bijna 6) over 125 waarnemingen, gezien in 2011 tot en met 2018. Hierbij is er vanaf 2010 is gemeten. Het gaat vooral om soorten over en door de Opstalvallei. Voor: de Stormmeeuw, de Boomleeuwrik, de Oeverwaluw, de Putter en de Rietgors speelt dit voor het Zandvliet Groot Buitenschoor. De Kleine Zwaan, de Aalscholver, de Baardman, de Spreeuw en de Ringmus zijn zowel door en over de Opstalvallei en het Zandvliet Groot Buitenschoor gezien met een minderheid van waarnemingen door en over het Zandvliet Groot Buitenschoor. Met meer dan 1/3 verdeling over beide trektelposten speelt dit voor de Groenling. Omdat er op het Zandvliet Groot Buitenschoor nog maar 2 van de 8 jaar is geteld, zijn conclusies over een gebiedsvergelijking niet zinnig.

Zie de tabel op de volgende pagina:

Tabel 6 A Dagrecords top 50 België op trektellen.org

Minimaal één van de trekteleposten bezocht, elk van de de laatste 5 jaar

Kleurcodes Opstalvallei
 Zandvliet Groot Buitenschoor
 Appelzak

soort	telpost	ranking	aantal	datum	ranking top 50 NL
Kolgans		39	649	10/6/2016	
Kleine Zwaan		17	16	11/2/2018	
		28	12	10/29/2014	
		33	12	11/5/2016	
		48	9	10/23/2011	
Kleine Zilverreiger		40	3	9/12/2015	
Aalscholver		1	3213	10/7/2012	
		3	2602	10/5/2014	
		16	1810	10/7/2018	
		26	1512	10/15/2012	
		40	1407	10/25/2015	
Havik		8	4	10/14/2011	14 tot 50
Buizerd		4	488	10/15/2011	20
Stormmeeuw		27	67	10/5/2017	
Grote Mantelmeeuw		10	15	11/1/2014	
		32	6	10/28/2014	
		33	6	11/2/2014	
		41	5	9/1/2011	
		44	5	9/9/2012	
		45	5	9/16/2012	
		46	5	9/30/2012	
Grote Bonte Specht		32	8	9/30/2012	
		39	8	9/3/2017	
Kauw		8	2298	10/14/2011	
		20	1766	10/27/2014	
		21	1758	10/15/2011	
		22	1757	10/19/2014	
		24	1718	10/31/2014	
		25	1688	10/18/2014	
		35	1573	10/23/2011	
		38	1501	10/31/2016	
Pimpelmees		1	1503	10/19/2012	19
		3	1346	10/15/2012	25
		8	813	10/7/2012	
		23	466	10/6/2012	
		32	378	10/8/2012	
		24	363	11/1/2007	
		36	323	10/14/2012	
		47	269	10/10/2012	

soort	telpost	ranking	aantal	datum	ranking top 50 NL
Koolmees		1	1731	10/19/2012	16
		2	1108	10/15/2012	29
		7	474	10/13/2012	
		12	379	10/14/2012	
		16	282	10/20/2012	
		17	268	10/18/2012	
		18	264	10/20/2013	
		28	163	10/26/2013	
		43	113	10/24/2013	
		50	100	10/22/2014	
Baardman		4	33	10/16/2017	
		30	14	10/20/2013	
		49	11	11/4/2017	
Boomleeuwerik		28	198	10/15/2018	7
Veldleeuwerik		14	8451	10/20/2012	23
Oeverzwaluw		21	85	9/16/2018	
Spreeuw		43	14425	10/19/2013	11
		48	13525	12/20/2012	16
		50	13461	10/17/2017	17
Beflijster		7	28	10/15/2014	17 tot 19
Merel		6	156	11/4/2017	
		19	60	12/20/2012	
Kramsvogel		4	6879	11/9/2013	
		25	2812	10/31/2014	
		40	2296	11/1/2011	
		50	2162	11/11/2013	
Koperwiek		4	11906	10/18/2014	
		5	10851	10/20/2012	
		6	9271	10/31/2014	
		10	8325	10/19/2012	
		19	6643	10/19/2013	
Zanglijster		1	10672	10/4/2014	21
		43	1214	10/11/2014	
		46	1190	10/5/2016	
		50	1097	10/13/2014	
Grote Lijster		12	153	10/19/2013	22
Ringmus		8	402	10/13/2011	
		13	336	10/14/2011	
		32	229	10/26/2014	
		47	191	10/9/2017	
Gele Kwikstaart totaal		13	362	8/27/2011	
Graspieper		19	3304	10/8/2011	
Vink		9	39277	10/19/2013	
		12	36659	10/20/2012	
		13	33724	10/10/2014	
		18	30710	10/19/2014	
		23	28092	10/26/2014	

soort	telpost	ranking	aantal	datum	ranking top 50 NL
Vink vervolg		28	23590	10/20/2013	
		31	23328	10/17/2016	
		35	20671	10/19/2012	
		36	20662	10/9/2014	
		43	18379	10/14/2017	
		44	18234	10/17/2014	
		46	17944	10/18/2014	
Keep		16	1970	11/1/2012	
Appelvink		8	88	10/15/2017	8
		16	69	10/6/2017	15
		22	61	10/1/2017	18
		32	51	10/20/2012	32 tot 39
		37	44	10/14/2017	37
		46	40	10/13/2017	46
Groenling		2	310	10/26/2014	
		3	183	10/16/2018	
		9	152	10/15/2018	
		15	134	10/6/2018	
		17	122	10/9/2014	
		18	120	10/11/2014	
		22	112	11/3/2018	
		24	108	10/17/2014	
		25	108	10/5/2018	
		27	102	10/14/2018	
		28	101	10/31/2018	
		31	96	10/23/2018	
		33	95	10/27/2018	
		40	91	10/19/2013	
		41	90	10/16/2016	
		42	90	10/8/2017	
		49	82	11/11/2013	
Kneu		18	779	10/9/2011	
Putter		18	66	10/9/2017	
		25	62	10/14/2017	
Rietgors		15	780	10/15/2018	13
		17	756	10/16/2018	15
		29	619	10/14/2018	24
		34	585	10/10/2018	25
		48	518	9/29/2018	37
					ranking top 50 B
Kleine Zilverreiger		7 tot 10	7	10/12/2918	24

Voor een aantal soorten is er in deze reeks sprake van 1 of 2 jaarlijkse pieken met een enkele waarneming. Zie hiervoor tabel 6B.

Tabel 6B

In tabel 6B staan per par kalenderjaar in deze reeks de soorten met 1 of 2 jaarlijkse pieken.

2011	2012	2016	2017
Gele Kwikstaart	Grote Bonte Specht	Kolgans	Grote Bonte Specht
Graspieper	Keep		
Kneu			

Gezien het incidentele karakter, zou er hier sprake kunnen zijn van oorzaken die zijn terug te voeren tot de soort zelf.

Er zijn ook piekjaren, met meerdere top 50 waarnemingen in een bepaald jaar voor een bepaalde soort en geen of maximaal 1 ander jaar. Zie hiervoor tabel 6C.

Tabel 6C

In tabel 6C staan per kalenderjaar in deze reeks de soorten met meerdere top 50 piekjaren en geen of maximaal 1 ander jaar.

2012	2014	2017	2018
Pimpelmees	Zanglijster	Baardman	Rietgors
		Appelvink	
		Putter	

Gezien ook hier het incidentele karakter, zou er hier sprake kunnen zijn van oorzaken die zijn terug te voeren tot de soort zelf.

Buiten de soorten met 1 of 2 jaren is het maximaal aantal piekjaren voor een soort 5.

In tabel 6D staan de soorten met 3, 4 of 5 piekjaren in deze reeks.

Tabel 6D

De soorten met 3, 4 of 5 piekjaren in deze reeks.

3 piekjaren	4 piekjaren	5 piekjaren
Grote Mantelmeeuw	Kleine Zwaan	Vink
Kauw	Aalscholver	Groenling
Koolmees		
Spreeuw		
Kramsvogel		
Koperwiek		
Ringmus		

Omdat piekjaren hier meer structureel voorkomen, zouden lokale omstandigheden een rol kunnen spelen. Deze omstandigheden lijken wisselend te zijn, omdat er ook jaren zonder pieken voorkomen. Het maximum aantal jaren met pieken binnen de 8 teljaren voor een soort is hier 5.

Er zijn ook kalenderjaren met soorten die (fictieve) overeenkomsten hadden met de Nederlandse dagrecords top 50. Zie hiervoor tabel 6E.

Tabel 6E

De kalenderjaren met soorten die (fictieve) overeenkomsten hebben met de Nederlandse dagrecords top 50.

2011	2012	2013	2014	2017	2018
Havik	Pimpelmees	Spreeuw	Beflijster	Spreeuw	Boomleeuwerik
Buizerd	Koolmees	Grote Lijster	Zanglijster	Appelvink	Rietgors
	Veldleeuwerik				
	Spreeuw				
	Appelvink				

Een piek van een meer dan nationaal niveau, dus ook (fictief) voorkomend in de top 50 van het andere land, geeft extra waarde. Is deze waarde te relateren vanuit de soort zelf of aan regionale omstandigheden? Aannemelijk is dat met 1 of 2 jaren er eerder sprake lijkt te zijn van omstandigheden die zijn terug te voeren tot de soort zelf, maar wel dat de regio toevoegt dat de piek extra tot uiting komt. Bij meerdere van dit soort piekjaren is dat nog duidelijker. In de gebruikte indeling zou dat betekenen dat de rankings ontstaan door regionale omstandigheden.

Het kunnen meten van overlap in de genoemde mogelijke oorzaak, dus of vanuit de soort zelf of door lokale omstandigheden, is ook mogelijk. Dit geldt hier voor de Pimpelmees, de Zanglijster, de Appelvink en de Rietgors.

De resultaten voor Appenzak

Het voorkomen in de top 50 als dagrecord in Nederland op trektellen.org speelt op de Appenzak voor de Kleine Zilverreiger. Er is ook een (fictieve) overeenkomst in de Belgische top 50 met dagrecords. Omdat het om meer dan een nationaal niveau gaat, kan je hieruit ook opmaken dat deze ranking is ontstaan door regionale omstandigheden.

De resultaten nu met de dagrecord ranking van 2017 en 2018

Deze ranking is toegevoegd omdat het Zandvliet Groot Buitenschoor zijn activiteiten pas in 2017 opstartte en Appenzak in 2016. Zie hier voor tabel 6F.

Tabel 6F

In tabel 6F staan de dagrecords in de top 15 op trektellen.org van de geregistreerde soorten in tabel 6 voor beide landen over 2017 en 2018. Voor de Belgische records is in de tabel ook de eventuele (fictieve) ranking in de top 15 van Nederland opgenomen, zou het een aantal in Nederland betreffen. Voor het Nederlandse record geldt vice versa het zelfde.

De resultaten voor de Opstalvallei en het Zandvliet Groot Buitenschoor

Van de 59 trekvogelsoorten met de meest algemene waarnemingen komen er 28 soorten voor in de top 15 van de dagrecords over 2017 en 2018 in trektellen.org voor België. Het gaat verhoudingsgewijs om veel

Dagrecords 2017 en 2018 top 15 België op trektellen.org					
Minimaal één van de trektelposten bezocht, elk van de de laatste 5 jaar					
Kleurcodes		Opstalvallei			
		Zandvliet Groot Buitenschoor			
soort	telpost	ranking	aantal	datum	ranking top 15 Nederland
Grauwe Gans		12	200	01-11-18	
		9	176	30-10-17	
Kolgans		6	135	06-11-17	
Kleine Zwaan		1	16	02-11-18	8 tot 9
		10	1	19-10-18	
Blauwe Reiger		4	22	07-10-18	
		14	15	08-10-18	
Aalscholver		2	1810	07-10-18	
		9	1337	07-10-18	
		11	1259	18-10-18	
Bruine Kiekendief		10	10	22-08-17	
Watersnip		10	16	26-09-18	
Stormmeeuw		12	67	05-10-17	
Grote Mantelmeeuw		14	3	04-10-17	
		15	3	05-10-17	
Holenduif		12	94	04-11-18	
		14	56	17-10-18	
Smelleken		11	3	15-10-18	14 tot 15
Boomleeuwerik		10	198	15-10-18	3
Veldleeuwerik		14	2937	01-11-18	
Oeverzwaluw		2	85	17-09-18	
		4	68	21-08-18	
		12	17	01-09-18	
		13	16	09-09-18	
		15	11	22-09-17	
Spreeuw		7	8145	01-11-18	
		13	6035	03-11-18	
		4	13461	17-10-17	
		14	5961	16-10-17	
Beflijster		5	7	08-10-17	
Merel		1	156	04-11-17	14
Kramsvogel		6	807	14-11-17	
Koperwiek		1	2668	04-11-18	
		2	2131	04-11-17	
		3	2129	19-10-17	
		9	1285	09-10-17	
		11	1193	08-10-17	
Vink		9	13613	06-10-18	
		14	8812	15-10-18	
		7	18379	14-10-17	
		12	13137	12-10-17	
Keep		12	238	31-10-17	

soort	telpost	ranking	aantal	datum	ranking top 50 Nederland
Appelvink		4	88	15-10-17	4
		6	69	16-10-17	5
		8	61	01-10-17	7
		11	44	14-10-17	
		15	40	13-10-17	
Groenling		2	183	16-10-18	6
		4	152	15-10-18	7
		5	134	06-10-18	7
		7	112	03-11-18	11
		8	108	05-10-18	14
		9	102	14-10-18	
		13	62	02-11-18	
		7	90	08-10-17	15
		13	73	09-10-17	
Kneu		6	574	06-10-18	
		8	555	15-10-18	
		15	466	05-10-18	
Putter		10	412	04-10-17	
		11	49	03-11-18	
		13	48	04-11-18	
		3	66	09-10-17	8 tot 10
		7	62	14-10-17	11
Europese Kanarie		12	1	07-10-18	7 tot 15
		12	2	28-10-17	5 tot 14
Rietgors		3	780	15-10-18	2
		4	756	16-10-18	2
		5	619	14-10-18	4
		6	585	10-10-18	5
		8	518	29-09-18	6
		12	402	05-10-18	8
		14	374	06-10-18	11
		15	371	20-10-18	11

Dagrecords 2017 en 2018 top 15 Nederland op trektellen.org					
Minimaal één van de trektelposten bezocht, elk van de de laatste 5 jaar					
Kleurcodes		Appenzak			
soort	telpost	ranking	aantal	datum	ranking top 50 België
Kleine Zilverreiger		3	7	12-10-18	1
Boomleeuwerik		10	94	15-10-18	
Europese Kanarie		3	2	06-10-18	3 tot 5

soorten van het totaal (per 10 soorten bijna 5). Er waren 74 waarnemingen. In tegenstelling tot de top 50 over alle jaren, zijn in 2017 en 2018 de waarnemingen op het Zandvliet Groot Buitenschoor in de meerderheid. Top 15 vermeldingen in meerderheid door en over de Opstalvallei, zijn er bij: de Bepijster, de Merel, de Koperwiek, de Vink en de Appelvink. Met meer dan 1/3 verdeling over beide trektelposten speelt dit voor de Grauwe Gans en de Blauwe Reiger. Voor een gebiedsanalyse zouden meerdere tweejaarlijkse clusters gewenst zijn.

Per soort varieerde het aantal waarnemingen op jaarbasis. Zie voor 2017 per soort het aantal vermeldingen van dagrecords in de Belgische top 15 in tabel 6G.

Tabel 6G

Het aantal vermeldingen per soort van dagrecords in de Belgische top 15 in 2017.

1 vermelding	2 vermeldingen	3 vermeldingen	4 vermeldingen	5 vermeldingen
Grauwe Gans	Grote Mantelmeeuw	Putter	Koperwiek	Appelvink
Kolgans	Spreeuw			
Bruine Kiekendief	Vink			
Stormmeeuw	Groenling			
Oeverwaluw				
Bepijster				
Merel				
Kramsvogel				
Keep				
Europese Kanarie				

In tabel 6H staat dezelfde indeling, maar dan voor 2018.

Tabel 6H

Het aantal vermeldingen per soort van dagrecords in de Belgische top 15 in 2018.

Voor de soorten die uitsluitend in tabel 6G en 6H staan vermeld is het trackrecord te beperkt om vast te stellen of dit om incidentele of structurele piekjaren gaat.

Er waren ook soorten die (fictieve) overeenkomsten hadden met de Nederlandse dagrecords top 15.

1 vermelding	2 vermeldingen	3 vermeldingen	4 vermeldingen	7 vermeldingen	8 vermeldingen
Grauwe Gans	Kleine Zwaan	Aalscholver	Oeverwaluw	Groenling	Rietgors
Watersnip	Blauwe Reiger	Kneu			
Smelleken	Holenduif				
Boomleeuwerik	Spreeuw				
Veldleeuwerik	Vink				
Koperwiek	Putter				
Europese Kanarie					

Zie hiervoor tabel 6I.

Tabel 6I

De soorten met (fictieve) overeenkomsten in de Nederlandse dagrecords top 15.

1 waarneming	2 waarnemingen	3 waarnemingen	6 waarnemingen	8 waarnemingen
Kleine Zwaan	Putter	Appelvink	Groenling	Rietgors
Smelleken	Europese Kanarie			
Boomleeuwerik				
Merel				

Een piek van een meer dan nationaal niveau, dus ook (fictief) voorkomend in de top 15 van het andere land, geeft extra waarde. Is deze waarde te relateren vanuit de soort zelf of aan regionale omstandigheden? Een trackrecord van 1 of 2 jaar is daarvoor te beperkt, omdat niet kan worden vastgesteld binnen deze registratie, dat het gaat om een incidentele of structurele situatie. Wel blijkt dat dat de regio iets toevoegt aan de waarde, waardoor de piek extra tot uiting komt. Op meer dan nationaal niveau. In de gebruikte indeling zou dat betekenen dat de rankings ontstaat door regionale omstandigheden.

De resultaten voor Appelzak

Het voorkomen in de Nederlandse top 15 van de dagrecords in trektellen.org over 2017 en 2018 speelt voor de Appelvallei voor 3 soorten met per soort 1 waarneming: de Kleine Zilverreiger, de Boomleeuwerik en de Europese Kanarie. Een (fictieve) overeenkomst met de Belgische top 15 dagrecords geldt voor de Kleine Zilverreiger en de Europese Kanarie. Ook hier geldt wat in België geldt: in de gebruikte indeling zou dat betekenen dat de rankings ontstaat door regionale omstandigheden.

Betekenis voor Categorie 1 soorten

Ondanks dat er hier sprake is van kleinere trektelposities, zijn er in deze registratie van de 59 soorten met de meest algemene waarnemingen bij 39 soorten aantalspieken van nationaal niveau en meer dan nationaal niveau in de vorm van dagrecords vastgesteld (per 10 soorten bijna 7).

Het ging zowel om incidentele pieken van 1 of 2 jaar of meer structurele pieken tot 5 jaar, binnen de 8 teljaren waarover deze metingen zijn gebruikt. Dus niet het integrale gemiddeld aantal vogels per uur, maar het al dan niet aanwezig zijn van pieken laat de waarde van de regio voor soorten door en over het gebied zien. Meer structurele en meer dan nationale pieken kunnen wellicht ontstaan zijn door lokale omstandigheden. Incidentele pieken kunnen wellicht eerder vanuit de soort zelf zijn ontstaan. Overlap in deze twee mogelijkheden lijkt ook mogelijk.

Voor de pieken die uitsluitend via de top 15 dagrecords in 2017 en 2018 zijn geregistreerd, is het trackrecord te beperkt om vast te stellen of dit om incidentele of structurele piekjaren gaat.

Wat wordt nu het beeld als we naar aanleiding van bovenstaand onderscheid proberen te maken in het voorkomen van trekvogelsoorten in waar mogelijk lokale omstandigheden spelen, waar het voorkomen mogelijk bij de soort zelf ligt, waar mogelijke beide oorzaken spelen, wat de soorten met pieken zijn waar dat dat niet gemeten kon worden en wat de soorten zonder pieken zijn. Zie hiervoor tabel 6J.

Tabel 6J

Het beeld, als we naar aanleiding van bovenstaand onderscheid proberen te maken in het voorkomen van trekvogelsoorten:

A: waar mogelijk lokale omstandigheden spelen.

B: waar het voorkomen mogelijk bij de soort zelf ligt.

C: waar overlap tussen A en B voorkomt.

D: wat de soorten met pieken zijn, waar het voorkomen bij de soort zelf of regionaal niet gemeten kon worden.

E: de soorten zonder pieken.

A	B	C	D	E
Kleine Zwaan	Kolgans	Pimpelmees	Grauwe Gans	Lepelaar
Kleine Zilverreiger	Grote Bonte Specht	Zanglijster	Blauwe Reiger	Grote Zilverreiger
Aalscholver	Pimpelmees	Appelvink	Bruine Kiekendief	Sperwer
Havik	Baardman	Rietgors	Watersnip	Kievit
Buizerd	Zanglijster		Stormmeeuw	Wulp
Grote Mantelmeeuw	Gele Kwikstaart tot		Holenduif	Houtduif
Smelleken	Graspieper		Oeverzwaluw	Torenvalk
Kauw	Keep			Roek
Pimpelmees	Appelvink			Zwarte Kraai
Koolmees	Kneu			Boerenzwaluw
Boomleeuwerik	Rietgors			Huiszwaluw
Veldleeuwerik				Zwarte Roodtaart
Spreeuw				Heggenmus
Beflijster				Grote Gele Kwikstaart
Merel				Witte Kwikstaart tot
Kramsvogel				Boompieper
Koperwiek				Waterpieper
Zanglijster				Kruisbek
Grote Lijster				Sijs
Ringmus				
Vink				
Appelvink				
Groenling				
Putter				
Europese Kanarie				
Rietgors				

Categorie 2 De resultaten voor de trekvogelsoorten met de minder algemene waarnemingen

Tabel 7

Aantal soorten	Kleurlegenda trektelpost	Opstalvallei		Zandvliet Groot Buitenschoor					Appelzak		bandbreedte eerste wrn	bandbreedte laatste wrn	2016 %	2017 %	2018 %
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018					
1	Knobbelzwaan	6	9	18	21	17	0	9	2	0			32	6	0
									13	10					
	tot.								19	17	28		68	53	74
	dubbel telling mogelijk	6	9	18	21	17	0	28	32	38	24 aug / 15 nov	16 sep / 15 nov	100	100	100
2	Toendrarietgans	6	2	0	44	153	0	103	0	0			62	0	0
										2	154				
	tot.								64	13	114		38	87	43
	dubbel telling mogelijk	6	2	0	44	153	0	167	15	268	8 okt / 15 nov	1 nov / 15 nov	100	100	101
3	Brandgans	0	0	0	0	4	0	0	0	0			0	0	0
										89	11				
	tot.								134	266	183		100	75	94
	dubbel telling mogelijk	0	0	0	0	4	0	134	355	194	5 aug / 18 okt	19 sep / 12 nov	100	100	100
4	Smient	2	0	0	0	6	0	2	0	0			5	0	0
										196	125				
	tot.								37	27	9		95	12	7
	dubbel telling mogelijk	2	0	0	0	6	0	39	223	134	1 sep / 2 nov	23 sep / 14 nov	100	100	100
5	Ooievaar	0	34	0	5	6	0	1	0	0			100	0	0
										0	18				
	tot.								0	8	0		0	100	0
	dubbel telling mogelijk	0	34	0	5	6	0	1	8	18	11 aug / 19 okt	11 aug / 12 nov	100	100	100
6	Wespendief	0	20	4	0	8	0	4	1	0			80	50	0
										1	2				
	tot.								1	0	2		20	0	50
	dubbel telling mogelijk	0	20	4	0	8	0	5	2	4	6 aug / 18 sep	22 aug / 28 sep	100	100	100
7	Blauwe Kiekendief	0	11	4	6	1	1	0	1	3			0	33	20
										1	10				
	tot.								0	1	2		0	33	13
	dubbel telling mogelijk	0	11	4	6	1	1	0	3	15	17 sep / 28 okt	23 sep / 15 nov	0	99	100
8	Visarend	0	2	0	0	0	1	1	0	1			33	0	11
										2	7				
	tot.								2	0	1		67	0	11
	dubbel telling mogelijk	0	2	0	0	0	1	3	2	9	5 aug / 17 sep	5 aug / 29 sep	100	100	100
9	Slechtvalk	1	7	5	7	4	0	1	0	0			100	0	0
										0	1				
	tot.								0	1	2		0	100	67
	dubbel telling mogelijk	1	7	5	7	4	0	1	1	3	5 aug / 2 nov	13 sep / 17 nov	100	100	100
10	Goudplevier	0	0	0	21	18	0	0	0	0			0	0	0
										11	135				
	tot.								5	15	21		100	58	14
	dubbel telling mogelijk	0	0	0	21	18	0	5	26	156	21 aug / 29 okt	29 okt / 6 nov	100	100	101

Aantal soorten	Kleurlegenda trektelpost	Opstalvallei		Zandvliet Groot Buitenschoor					Appelzak		bandbreedte eerste wrn	bandbreedte laatste wrn	2016 %	2017 %	2018 %	
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018						
11	Zwartkopmeeuw	0	16	41	13	13	2	5	0	0						
										0	2					
	tot.								0	0	1					
	dubbel telling mogelijk	0	16	41	13	13	2	5	0	3	6 aug / 20 sep	13 sep / 27 okt	100	0	100	
12	Kokmeeuw	191	673	78	0	1098	0	0	0	0						
										864	109					
	tot.								25	999	1022		100	54	90	
	dubbel telling mogelijk	191	673	78	0	1098	0	25	1863	1131	5 aug / 6 nov	2 nov / 16 nov	100	100	100	
13	Kleine Mantelmeeuw	4	218	71	0	31	0	0	0	0						
										73	51					
	tot.								30	174	82		100	71	62	
	dubbel telling mogelijk	4	218	71	0	31	0	30	247	133	5 aug / 12 nov	30 sep / 15 nov	100	101	100	
14	Tjiftjaf	0	1	6	7	12	0	1	0	0						
										15	17					
	tot.								0	0	9		0	0	35	
	dubbel telling mogelijk	0	1	6	7	12	0	1	15	26	26 aug / 21 okt	16 okt / 11 nov	100	100	100	
15	Goudhaan	0	0	0	0	2	4	0	0	0						
										1	1					
	tot.								0	0	1		0	100	100	
	dubbel telling mogelijk	0	0	0	0	2	4	0	1	1	3 sep / 1 nov	9 okt / 2 nov	0	100	100	
16	Zwarte Mees	312	2	2150	419	55	2127	1	464	0						
										49	0					
	tot.								0	3	0		0	1	0	
	dubbel telling mogelijk	312	2	2150	419	55	2127	1	516	0	8 sep / 24 okt	18 sep / 17 nov	100	100	0	
17	Buidelmees	0	1	5	0	17	0	2	1	0						
										4	9					
	tot.								0	1	5		0	17	36	
	dubbel telling mogelijk	0	1	5	0	17	0	2	6	14	17 sep / 6 nov	17 sep / 6 nov	100	101	100	
18	Ekster	0	0	8	0	4	2	0	0	8						
										2	0					
	tot.								2	0	0		100	0	0	
	dubbel telling mogelijk	0	0	8	0	4	2	2	0	8	5 aug / 27 okt	20 sep / 7 nov	100	0	100	

In deze selectie gaat het om de soorten met de waarnemingen die door of over het gebied als minder algemeen te classificeren zijn. Het aantal soorten wat in de laatste 5 jaar gedurende 4 jaar elk jaar minimaal 1 keer is waargenomen op tenminste 1 van de drie trektelposten is 18.

16 soorten hebben de Z3 status. De Ekster en de Goudhaan hebben de Z2 status: de Ekster Z2O en Z2A, de Goudhaan Z2O en Z2G. In deze selectie bevinden zich aan de grond reguliere soorten zoals de Kokmeeuw en de Zwarte Mees. De Kokmeeuw met een maximum jaartotaal van 1863 en de Zwarte Mees met een maximum jaartotaal van 2150, zijn hier de soorten met de hoogste jaartotalen. Dit geeft al een enorm verschil met de maximum jaartotalen bij de soorten met meest algemene waarnemingen: 247202 Vinken en 90365 Spreeuwen. Hierbij is het opvallend dat de Kokmeeuw ingedeeld is bij de soorten met minder algemene waarnemingen. Robin Vermeylen geeft terecht aan dat de Kokmeeuw een soort is die op sommige telposten misschien wel helemaal genegeerd wordt op sommige dagen zwaar onderteld is. Soorten met jaar-

totalen boven de 1000 zijn er daarna niet meer. Het hoogste aantal daarna is 247 voor de Kleine Mantelmeeuw. Maar wat Robin aankaat geldt mogelijk ook voor de Kleine Mantelmeeuw. Een echte krent aan de grond, maar dan nu in de lucht, is de Buidelmees.

Kwantitatieve verhouding Categorie 2 soorten tot de trek in België en Nederland

Zie hiervoor tabel 7A.

Tabel 7A

In tabel 7A staan de dagrecords in de top 50 op trektellen.org van de geregistreerde soorten in tabel 7 in beide landen over alle jaren tot en met 2018. Voor de Belgische records is in de tabel ook de eventuele (fictieve) ranking in de top 50 van Nederland opgenomen, zou het een aantal in Nederland betreffen. Voor het Nederlandse record geldt vice versa het zelfde.

De resultaten voor de Opstalvallei en het Zandvliet Groot Buitenschoor

Van de 18 trekvogelsoorten met de minder algemene waarnemingen komen er 5 soorten voor in de top 50 van de dagrecords over alle jaren tot en met 2018 op trektellen.org in België. Het gaat verhoudingsgewijs om een minderheid van het totaal (per 10 soorten bijna 3). Er waren 25 waarnemingen, gezien in 2011 tot en met 2018, waarbij er vanaf 2010 is gemeten. Het gaat vooral weer om soorten over en door de Opstalvallei. Voor de Brandgans speelt dit voor het Zandvliet Groot Buitenschoor. Met 3 waarnemingen voor de Opstalvallei en 1 waarneming voor het Zandvliet Groot Buitenschoor speelt dit voor de Buidelmees.

Omdat er op het Zandvliet Groot Buitenschoor nog maar 2 van de 8 jaar is geteld zijn conclusies over een gebiedsvergelijking niet zinnig.

Alleen voor de Brandgans is er in deze reeks sprake van 1 jaarlijkse piek en met een enkele waarneming. Dit was in 2017. Gezien het incidentele karakter, zou er hier sprake kunnen zijn van oorzaken die zijn terug te voeren tot de soort zelf.

De Buidelmees had een piekjaar met meerdere top 50 waarnemingen en geen of maximaal 1 ander jaar. Gezien ook hier het incidentele karakter, zou er hier sprake kunnen zijn van oorzaken die zijn terug te voeren tot de soort zelf.

Buiten de soorten met 1 of 2 jaren was het maximaal aantal piekjaren voor een soort 4. In tabel 7B staan de soorten met 3 of 4 piekjaren in deze reeks.

Dagrecords top 50 België op trektellen.org					
Minimaal één van de trekposten bezocht, 4 van de de laatste 5 jaar					
Kleurcodes		Opstalvallei			
		Zandvliet Groot Buitenschoor			
soort	telpost	ranking	aantal	datum	ranking top 50 Nederland
Brandgans		39	37	17-10-17	
Knobbelzwaan		16	11	05-10-14	
		29	9	10-10-12	
		31	9	24-09-16	
		47	8	06-11-13	
Zwartkopmeeuw		8	15	21-09-12	11
		9	13	15-09-12	12 tot 17
		24	7	17-10-14	
		37	5	27-08-11	
		46	4	02-09-12	
Buidelmees		20	5	11-10-14	7 tot 15
		34	4	15-10-14	16 tot 29
		37	4	14-10-18	16 tot 29
		48	3	04-10-14	30 tot 50
Zwarte Mees		4	979	26-09-15	20
		12	506	27-09-15	
		15	408	30-09-12	
		22	301	19-09-15	
		23	290	24-10-10	
		26	274	08-10-12	
		29	258	20-09-15	
		33	237	22-09-12	
		34	239	15-10-12	
		42	194	20-10-13	
		43	185	22-09-12	
Voor Appenzak zijn er geen top 50 vermeldingen					

Tabel 7B

De soorten met 3 of 4 piekjaren in deze reeks.

3 piekjaren	4 piekjaren
Zwartkopmeeuw	Knobbelzwaan
Zwarte Mees	

Omdat het voorkomen van piekjaren meer structureel is, zouden lokale omstandigheden een rol kunnen spelen. Deze omstandigheden zouden dan wisselend zijn, omdat er ook jaren zonder pieken voorkomen. Het maximum aantal jaren met pieken binnen de 8 teljaren voor een soort is hier 4.

Er waren ook kalenderjaren met soorten die (fictieve) overeenkomsten hadden met de Nederlandse dagrecords top 50. Zie hiervoor tabel 7C.

Tabel 7C

De kalenderjaren met soorten die (fictieve) overeenkomsten hadden met de Nederlandse dagrecords top 50.

2012	2014	2015	2018
Zwartkopmeeuw	Buidelmees	Zwarte Mees	Buidelmees

Een piek van een meer dan nationaal niveau, dus ook (fictief) voorkomend in de top 50 van het andere land, geeft extra waarde. Is deze waarde te relateren vanuit de soort zelf of aan regionale omstandigheden? Aannemelijk is dat met 1 of 2 jaren er eerder sprake lijkt te zijn van omstandigheden die zijn terug te voeren tot de soort zelf, maar wel dat de regio toevoegt dat de piek extra tot uiting komt. Bij meerdere van dit soort piekjaren is dat nog duidelijker. In de gebruikte indeling zou dat betekenen dat de rankings ontstaan door regionale omstandigheden.

Het kunnen meten van overlap in de genoemde mogelijke oorzaak, dus of vanuit de soort zelf of door lokale omstandigheden, is ook mogelijk. Dit geldt hier voor de Buidelmees.

De resultaten voor Appelzak

Het voorkomen in de top 50 als dagrecord in Nederland op trektellen.org speelt op Appelzak voor geen enkele soort.

De resultaten nu met de dagrecord ranking van 2017 en 2018

Deze ranking is toegevoegd omdat het Zandvliet Groot Buitenschoor zijn activiteiten pas in 2017 opstartte en Appelzak in 2016. Zie hiervoor tabel 7D.

Tabel 7D

In tabel 7D staan de dagrecords in de top 15 op trektellen.org van de geregistreerde soorten in tabel 7 voor beide landen over 2017 en 2018. Voor de Belgische records is in de tabel ook de eventuele (fictieve) ranking in de top 15 van Nederland opgenomen, zou het een aantal in Nederland betreffen. Voor de Nederlandse records geldt vice versa het zelfde.

Kleurcodes		Opstalvallei				
		Zandvliet Groot Buitenschoor				
soort	telpost	ranking	maxima in ranking < 15	aantal	datum	ranking top 15 Nederland
Brandgans		8		11	19-09-18	
		8		22	28-08-17	
		14		13	12-11-17	
Toendrarietgans		13		108	03-11-18	
Knobbelzwaan		8		11	02-11-18	
Smient		2		75	21-10-18	
		13		15	18-10-18	
		3		75	06-11-17	
		5		41	14-11-17	
		11		18	09-10-17	
	14		15	04-10-17		
Goudplevier		14		48	01-09-18	
Zwartkopmeeuw		13		1	15-09-18	
Buidelmees		1	11	4	14-10-18	2
		2		1	27-09-18	8 tot 11
		3		1	06-10-18	8 tot 11
		5		1	10-10-18	8 tot 11
		9		1	20-10-18	8 tot 11
		10		1	02-11-18	8 tot 11
	1		3	17-10-17	1 tot 15	
Zwarte Mees		11		76	14-10-17	12
Ekster		14		4	06-10-18	
Dagrecords 2017 en 2018 top 15 Nederland op trektellen.org						
Minimaal één van de trektelposen bezocht, 4 van de de laatste 5 jaar						
Kleurcodes		Appelzak				
soort	telpost	ranking	maxima in ranking < 15	aantal	datum	ranking top 50 België
Buidelmees		10		1	29-09-18	2 tot 11
		13		1	29-09-18	2 tot 11

De resultaten voor de Opstalvallei en het Zandvliet Groot Buitenschoor

Van de 18 trekvogelsoorten met de minder algemene waarnemingen komen er 9 soorten voor in de top 15 van de dagrecords over 2017 en 2018 in trektellen.org in België. Het gaat verhoudingsgewijs om veel soorten van het totaal (per 10 soorten 5). Er waren 22 waarnemingen. In tegenstelling tot de top 50, waar de waarnemingen door en over de Opstalvallei in de meerderheid zijn, speelt dat hier voor het Zandvliet Groot Buitenschoor. Voor: Zwarte Mees en de Ekster speelt dit voor de Opstalvallei. Voor een gebiedsanalyse zouden meerdere tweejaarlijkse clusters gewenst zijn.

Per soort varieerde het aantal waarnemingen op jaarbasis. Zie voor 2017 per soort het aantal vermeldingen van dagrecords in de Belgische top 15 in tabel 7E.

Tabel 7E

Het aantal vermeldingen per soort van dagrecords in de Belgische top 15 in 2017.

1 vermelding	2 vermeldingen	4 vermeldingen
Buidelmees	Brandgans	Smient
Zwarte Mees		

In tabel 7F staat dezelfde indeling, maar dan voor 2018.

Tabel 7F

Het aantal vermeldingen per soort van dagrecords in de Belgische top 15 in 2018.

1 vermelding	2 vermeldingen	6 vermeldingen
Brandgans	Smient	Buidelmees
Toendrarietgans		
Knobbelzwaan		
Goudplevier		
Zwartkopmeeuw		
Ekster		

Voor de soorten die uitsluitend in tabel 7E en 7F staan vermeld, is het trackrecord te beperkt om vast te stellen of dit om incidentele of structurele piekjaren gaat.

Er waren ook soorten die (fictieve) overeenkomsten hadden met de Nederlandse dagrecords top 15. Zie hiervoor tabel 7G.

Tabel 7G

De soorten met (fictieve) overeenkomsten in de Nederlandse dagrecords top 15.

1 waarneming	7 waarnemingen
Zwarte Mees	Buidelmees

Een piek van een meer dan nationaal niveau, dus ook (fictief) voorkomend in de top 15 van het andere land, geeft extra waarde. Is deze waarde te relateren vanuit de soort zelf of aan regionale omstandigheden? Een trackrecord van 1 of 2 jaar is daarvoor te beperkt, omdat niet kan worden vastgesteld binnen deze registratie, dat het gaat om een incidentele of structurele situatie. Wel blijkt dat dat de regio iets toevoegt aan de waarde, waardoor de piek extra tot uiting komt. Op meer dan nationaal niveau. In de gebruikte indeling zou dat betekenen dat de rankings ontstaat door regionale omstandigheden.

De resultaten voor Appelzak

Het voorkomen in de Nederlandse top 15 van de dagrecords in trektellen.org over 2017 en 2018 speelt voor Appelzak alleen voor de Buidelmees met 2 waarnemingen. Een (fictieve) overeenkomst met de Belgische top 15 dagrecords geldt voor beide waarnemingen. Ook hier geldt wat in België geldt: in de gebruikte indeling zou dat betekenen dat de rankings ontstaat door regionale omstandigheden.

Betekenis voor Categorie 2 soorten

Ondanks dat er hier sprake is van kleinere trektelposten, zijn er in deze registratie van de 18 soorten met de minder algemene waarnemingen bij 9 soorten aantalspieken van nationaal niveau en meer dan nationaal niveau in de vorm van dagrecords vastgesteld (per 10 soorten 5). Het ging zowel om incidentele pieken van 1 of 2 jaar of meer structurele pieken tot 4 jaar, binnen de 8 teljaren waarover deze metingen zijn gebruikt. Dus niet het integrale gemiddeld aantal vogels per uur, maar het al dan niet aanwezig zijn van pieken laat de waarde van de regio voor soorten door en over het gebied zien. Meer structurele en meer dan nationale pieken kunnen wellicht ontstaan zijn door lokale omstandigheden. Incidentele pieken kunnen wellicht eerder vanuit de soort zelf zijn ontstaan. Overlap in deze twee mogelijkheden lijkt ook

mogelijk. Voor de pieken die uitsluitend via de top 15 dagrecords in 2017 en 2018 zijn geregistreerd, is het trackrecord te beperkt om vast te stellen of dit om incidentele of structurele piekjaren gaat.

Wat wordt het nu beeld als we naar aanleiding van bovenstaand onderscheid proberen te maken in het voorkomen van trekvogelsoorten waar mogelijk lokale omstandigheden spelen, waar het voorkomen mogelijk bij de soort zelf ligt, waar mogelijke beide oorzaken spelen, wat de soorten met pieken zijn waar dat niet gemeten kon worden en wat de soorten zonder pieken zijn. Zie hiervoor tabel 7H.

Tabel 7H

Het beeld als we naar aanleiding van bovenstaand onderscheid proberen te maken in het voorkomen van trekvogelsoorten:

A: waar mogelijk lokale omstandigheden spelen.

B: waar het voorkomen mogelijk bij de soort zelf ligt.

C: waar overlap tussen A en B voorkomt.

D: wat de soorten met pieken zijn, waar het voorkomen bij de soort zelf of regionaal niet gemeten kon worden.

E: de soorten zonder pieken.

A	B	C	D	E
Knobbelzwaan	Brandgans	Buidelmees	Toendrarietgans	Ooievaar
Zwartkopmeeuw	Buidelmees		Smient	Visarend
Buidelmees			Goudplevier	Wespendief
Zwarte Mees			Ekster	Blauwe Kiekendief
				Kokmeeuw
				Kleine Mantelmeeuw
				Slechtvalk
				Tjiftjaf
				Goudhaan

Categorie 3 Resultaten van de trekvogelsoorten met vrij zeldzame waarnemingen

Tabel 8

Aantal soorten	Kleurlegenda trektelpost	Opstalvallei		Zandvliet Groot Buitenschoor						Appelzak		2016 2017 2018			
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	bandbreedte eerste wrn	bandbreedte laatste wrn	%	%	%
1	Kleine Rietgans							16	31	4			100	100	100
	tot.							16	31	4	23 okt / 1 nov	29 okt / 1 nov	100	100	100
2	Grote Canadese Gans							29	30	16			100	100	100
	tot.							29	30	16	5 aug / 10 sep	8 okt / 3 nov	100	100	100
3	Bergeend	0	0	1	0	7	0	0	0	1			0	0	4
								0	39	16			0	66	62
	tot.	0	0	1	0	7	0	0	20	9			0	34	35
	dubbel telling mogelijk							0	59	26	5 aug / 17 nov	21 aug / 17 nov	0	100	101
4	Brilduiker	0	0	0	1	0	0	1	0	0			100	0	0
								0	1	1			0	33	50
	tot.	0	0	0	1	0	0	1	2	1	25 sep / 23 nov	25 sep / 23 nov	1	3	2
	dubbel telling mogelijk							0	0	0			0	0	0
5	Slobeend	0	41	4	0	0	0	0	0	0			0	0	0
								0	37	43			0	39	69
	tot.	0	41	4	0	0	0	90	59	19			100	62	31
	dubbel telling mogelijk							0	96	62	12 aug / 23 okt	27 sep / 14 nov	100	101	100
								0	4	0			0	4	0
6	Wilde Eend	18	0	7	0	0	0	0	0	5			0	0	11
								0	188	0			0	42	0
	tot.	18	0	7	0	0	0	14	264	41			100	58	89
	dubbel telling mogelijk							0	452	46	5 aug / 6 nov	13 okt / 16 nov	100	100	100
7	Pijlstaart	0	0	1	0	0	0	2	0	0			40	0	0
								0	14	5			0	93	39
	tot.	0	0	1	0	0	0	3	1	8			60	7	62
	dubbel telling mogelijk	0	0	1	0	0	0	5	15	13	18 sep / 5 nov	18 sep / 14 nov	100	100	101
								0	0	3			0	0	0
8	Rode Wouw	0	8	2	2	1	0	0	1	12			0	50	41
								0	1	10			0	50	35
	tot.	0	8	2	2	1	0	0	0	7			0	0	24
	dubbel telling mogelijk	0	8	2	2	1	0	0	2	29	24 sep / 1 nov	24 sep / 4 nov	0	100	100
								0	0	2			0	7	7
9	Boomvalk	0	9	17	5	1	1	0	0	1			0	0	100
	tot.	0	9	17	5	1	1	0	0	1	14 aug / 4 okt	19 sep / 20 okt	0	0	100
10	Bonte Strandloper							12	6	0			100	50	0
	tot.	0	41	4	0	0	0	12	12	27	10 sep / 7 okt	10 sep / 31 okt	100	100	100
	dubbel telling mogelijk							0	0	0			0	0	0
11	Groenpootruiter	0	6	0	0	0	1	0	0	0			0	0	0
								0	2	1			0	22	50
	tot.	0	6	0	0	0	1	0	7	1			0	78	50
	dubbel telling mogelijk	0	6	0	0	0	1	0	9	2	1 sep / 25 sep	13 sep / 29 sep	0	100	100
								0	0	1			0	0	50
12	Witgat	1	6	8	10	0	0	2	17	1			100	100	100
	tot.	1	6	8	10	0	0	2	17	1	18 aug / 6 nov	5 okt / 6 nov	100	100	100

Tabel 8 (vervolg)

	dubbeltelling mogelijk							0	1									0	50		
12	Witgat	1	6	8	10	0	0	2	17	1								100	100	100	
	tot.	1	6	8	10	0	0	2	17	1	18 aug / 6 nov	5 okt / 6 nov						100	100	100	
13	Zilvermeeuw	710	466	343	0	146	0	0	0	0								0	0	0	
								650	224									51	21		
	tot.							0	624	831								0	49	79	
	dubbeltelling mogelijk	710	466	343	0	146	0	0	1274	1055	5 aug / 6 nov	5 okt / 16 nov						0	100	100	
									104	85								8	8		
14	Velduil	0	2	0	0	2	0	0	0	0								0	0	0	
									2	0								100	0		
	tot.	0	2	0	0	2	0	0	2	2	19 sep / 22 okt	19 sep / 6 nov						0	100	100	
15	Kleine Bonte Specht	0	3	10	2	1	4	0	1	0								0	33	0	
									0	2	0							0	67	0	
	tot.	0	3	10	2	1	4	0	3	0	19 aug / 12 okt	28 sep / 4 nov						0	100	0	
16	Duinpieper	0	2	0	1	0	1	0	0	0								0	0	0	
									2	1								100	100		
	tot.	0	2	0	1	0	1	0	2	1	22 aug / 20 sep	28 aug / 25 sep						0	100	100	
	dubbeltelling mogelijk								0	0											
17	Oeverpieper								35	0								85	0		
									4	6	20							100	15	100	
	tot.								4	41	20	9 okt / 16 okt	15 okt / 14 nov				100	100	100		
	dubbeltelling mogelijk									1	3							2	15		
18	Staartmees	5	1	48	0	0	30	0	0	0								0	0	0	
									0	6	22							0	100	100	
	tot.	5	1	48	0	0	30	0	6	22	24 sep / 6 nov	24 sep / 6 nov						0	100	100	
19	Vlaamse Gaai	5	32	2997	0	51	0	0	0	3								0	0	10	
									4	0	27							100	0	90	
	tot.	5	32	2997	0	51	0	0	4	0	30	3 sep / 2 nov	13 sep / 7 nov				100	0	100		
20	Goudvink A	2	6	3	1	19	0	0	3	0								0	100	0	
	tot.	2	6	3	1	19	0	0	3	0	16 sep / 6 nov	19 okt / 11 nov						0	100	0	
	Noorse Goudvink B	0	0	0	0	0	1	0	0	0								0	0	0	
	tot.	0	0	0	0	0	1	0	0	0	31-okt	31-okt						0	0	0	
	Goudvink tot. A+B	2	6	3	1	19	1	0	3	0	16 sep / 6 nov	19 okt / 11 nov						0	100	0	
21	Ijsgors	1	7	1	1	0	0	0	0	0								0	0	0	
									1	6	9							100	100	100	
	tot.	1	7	1	1	0	0	0	1	6	9	1 okt / 7 nov	16 okt / 7 nov				100	100	100		
22	Geelgors	2	6	1	3	0	0	0	0	2								0	0	11	
									1	10								33	53		
	tot.								1	2	7							100	67	37	
	dubbeltelling mogelijk	2	6	1	3	0	0	0	1	3	19	18 sep / 6 nov	15 okt / 15 nov				100	100	101		
										0	3							0	16		
23	Ortolaan	0	0	0	0	0	0	1	0	0								100	0	0	
									2	3								67	75		
	tot.								0	1	1							0	33	25	
	dubbeltelling mogelijk	0	0	0	0	0	0	0	1	3	4	21 aug / 12 okt	28 aug / 12 okt				100	100	100		
24	Dwerggors	0	0	0	0	0	0	2	0	0								100	0	0	
									1	1								50	20		
	tot.								0	1	4							0	50	80	
	dubbeltelling mogelijk	0	0	0	0	0	0	2	2	5	17 sep / 1 nov	25 sep / 3 nov				100	100	100			
									0	0								0	0		

In deze selectie gaat het om de soorten met waarnemingen die door of over het gebied het midden houden tussen het meest algemeen en zeer zeldzaam. Het aantal soorten wat tijdens de laatste 5 jaar in 3 jaar minimaal 1 keer is waargenomen op tenminste 1 van de 3 trektelposten is 24. Voor 11 geregistreerde soorten geldt hier dat 3 van de 3 trektelposten bezocht zijn: de Opstalvallei, het Zandvliet Groot Buitenschoor en

Appelzak. Voor 7 geregistreerde soorten geldt hier dat 2 van de 3 trektelposten bezocht zijn en voor 6 geregistreerde soorten geldt hier dat 1 van de 3 trektelposten bezocht is. Zie hiervoor tabel 8A.

Tabel 8A

De soorten uit deze selectie met waarnemingen welke het midden houden tussen het meest algemeen en zeer zeldzaam met het aantal bezochte trektelposten wat in 3 jaar minimaal 1 keer is bezocht in de laatste 5 jaar en welke.

Kleurcodes trektelpost (Behalve als alle 3 de trektelposten staan aangegeven)	
■	Opstalvallei
■	Zandvliet Groot Buitenschoor
■	Appelzak
Z(eldzaamheids)-status bij waarnemingen soort	
Z3	Alle trektelposten worden binnen het gegeven aantal jaren minimaal 1 keer aangedaan.
Z2	2 van de 3 trektelposten worden binnen het gegeven aantal jaren minimaal 1 keer aangedaan.
Z1	1 van de 3 trektelposten wordt binnen het gegeven aantal jaren minimaal 1 keer aangedaan

1 trektelpost	Z1	2 trektelposten	Z2	Z2	3 trektelposten	Z3
Grote Canadese Gans	■	Slobeend	■	■	Bergeend	Z3
Kleine Rietgans	■	Bonte Strandloper	■	■	Wilde Eend	Z3
Witgatje	■	Kleine Bonte Specht	■	■	Pijlstaart	Z3
Boomvalk	■	Vlaamse Gaai	■	■	Brilduiker	Z3
Goudvink	■	Staartmees	■	■	Rode Wouw	Z3
Noorse Goudvink	■	Duinpieper	■	■	Groenpootruiter	Z3
Ijsgors	■	Oeverpieper	■	■	Zilvermeeuw	Z3
					Velduil	Z3
					Geelgors	Z3
					Ortolaan	Z3
					Dwerggors	Z3

Ook in deze selectie bevinden zich reguliere soorten aan de grond reguliere zoals de Wilde Eend en de Zilvermeeuw. De Wilde Eend met een maximum jaartotaal van 264 en de Zilvermeeuw met een maximum jaartotaal van 1274 zijn hier de soorten met de hoogste jaartotalen. En ook zijn er wat meer echte krenten gezien zoals de Noorse Goudvink en de Ortolaan. De aantallen zijn over het algemeen lager dan die van de soorten in tabel 6 en 7.

Kwantitatieve verhouding Categorie 3 soorten tot de trek in België en Nederland

Zie hiervoor tabel 8B.

Tabel 8B

In tabel 8B staan de dagrecords in de top 50 op trektellen.org van de geregistreerde soorten in tabel 8 voor beide landen over alle jaren tot en met 2018. Voor de Belgische records is in de tabel ook de eventuele (fictieve) ranking in de top 50 van Nederland opgenomen, zou het een aantal in Nederland betreffen. Voor het Nederlandse record geldt vice versa het zelfde.

Dagrecords top 50 België op trektellen.org						
Minimaal één van de trektelposen bezocht, 3 van de de laatste 5 jaar						
soort	telpost	Opstalvallei		aantal	datum	ranking top 50 Nederland
		ranking	maxima in ranking < 50			
Zilvermeeuw		8		298	15-11-10	
		9		266	06-11-10	
		46		99	25-08-12	
		49		98	02-11-17	
Velduil		11		2	14-10-11	
		23		2	19-09-17	
Kleine Bonte Specht		1		6	30-09-12	1
		15		2	16-09-12	2 tot 45
		17		2	06-10-13	2 tot 45
Vlaamse Gaai		1		1065	16-09-12	2
		4		582	30-09-12	5
		6		428	01-10-12	14
		9		293	22-09-12	32
Oeverpieper		18		6	02-11-17	18
		29		4	14-11-17	29
Noorse Goudvink		42	44	1	31-10-15	
Ortolaan		35		2	28-08-17	
Dwerggors		15	29	1	17-09-16	11 tot 50
		16		1	25-09-16	11 tot 50
		22		1	17-10-17	11 tot 50
		29		1	01-11-18	11 tot 50
Voor Appelzak zijn er geen top 50 vermeldingen						

De resultaten voor de Opstalvallei en het Zandvliet Groot Buitenschoor

Van de 24 trekvogelsoorten met waarnemingen welke het midden houden tussen het meest algemeen en zeer zeldzaam komen er 8 soorten voor in de top 50 van de dagrecords over alle jaren tot en met 2018 in trektellen.org in België. Het gaat verhoudingsgewijs om een beperkt aantal soorten (per 10 soorten 3).

Het gaat in totaal om 21 waarnemingen gezien in 2010 tot en met 2018 waarbij er vanaf 2010 is gemeten. De Zilvermeeuw, de Kleine Bonte Specht, de Vlaamse Gaai en de Noordse Goudvink levert waarnemingen vooral of alleen door en over de Opstalvallei. De Oeverpieper en de Ortolaan leveren waarnemingen door en over het Zandvliet Groot Buitenschoor. De Velduil en de Dwerggors doen dit voor beide gebieden met meer dan 1/3 verdeling. Omdat er op het Zandvliet Groot Buitenschoor nog maar 2 van de 8 jaar is geteld, zijn conclusies over een gebiedsvergelijking niet zinnig.

Voor een aantal soorten is er in deze reeks sprake van 1 of 2 jaarlijkse pieken met een enkele waarneming. Zie hiervoor tabel 8C.

Tabel 8C

In tabel 8C staan per par kalenderjaar in deze reeks de soorten met 1 of 2 jaarlijkse pieken,

2011	2015	2017
Velduil	Noorse Goudvink	Velduil
		Oeverpieper
		Ortolaan

Gezien het incidentele karakter, zou er hier sprake kunnen zijn van oorzaken die zijn terug te voeren tot de soort zelf.

Er waren ook piekjaren, met meerdere top 50 waarnemingen in een bepaald jaar voor een bepaalde soort en geen of maximaal 1 ander jaar.

Dit geldt voor de Kleine Bonte Specht en de Vlaamse Gaai, beiden in 2012. Gezien ook hier het incidentele karakter, zou er hier sprake kunnen zijn van oorzaken die zijn terug te voeren tot de soort zelf.

Buiten de soorten met 1 of 2 jaren was het maximaal aantal piekjaren voor een soort 3. Dit geldt voor: de Zilvermeeuw en de Dwerggors.

Omdat het voorkomen van piekjaren meer structureel is, zouden lokale omstandigheden een rol kunnen spelen. Deze omstandigheden zouden dan wisselend zijn, omdat er ook jaren zonder pieken voorkomen. Het maximum aantal jaren met pieken binnen de 8 teljaren voor een soort is 3. En dan zijn er nog kalenderjaren met soorten die (fictieve) overeenkomsten hadden met de Nederlandse

dagrecords top 50. Zie hiervoor tabel 8D.

Tabel 8D

De kalenderjaren met soorten die (fictieve) overeenkomsten hadden met de Nederlandse dagrecords top 50.

2012	2013	2016	2017	2018
Kleine Bonte Specht	Kleine Bonte Specht	Dwerggors	Oeverpieper	Dwerggors
Vlaamse Gaai			Dwerggors	

Een piek van een meer dan nationaal niveau, dus ook (fictief) voorkomend in de top 50 van het andere land, geeft extra waarde. Is deze waarde te relateren vanuit de soort zelf of aan regionale omstandigheden? Aannemelijk is dat met 1 of 2 jaren er eerder sprake lijkt te zijn van omstandigheden die zijn terug te voeren tot de soort zelf, maar wel dat de regio toevoegt dat de piek extra tot uiting komt. Bij meerdere van dit soort piekjaren is dat nog duidelijker. In de gebruikte indeling zou dat betekenen dat de rankings ontstaan door regionale omstandigheden.

Het kunnen meten van overlap in de genoemde mogelijke oorzaak, dus of vanuit de soort zelf of door lokale omstandigheden, is ook mogelijk. Dit geldt hier voor: de Kleine Bonte Specht, de Vlaamse Gaai en de Oeverpieper.

De resultaten voor Appelzak

Het voorkomen in de top 50 als dagrecord in Nederland op trektellen.org speelt hier op Appelzak voor geen enkele soort.

De resultaten nu met de dagrecord ranking van 2017 en 2018

Deze ranking is toegevoegd omdat het Zandvliet Groot Buitenschoor zijn activiteiten pas in 2017 opstartte en Appelzak in 2016. Zie hiervoor tabel 8E.

Tabel 8E

In tabel 8E staan de dagrecords in de top 15 op trektellen.org van de geregistreerde soorten in tabel 8 voor beide landen op trektellen.org over 2017 en 2018. Voor de Belgische records is in de tabel ook de eventuele (fictieve) ranking voor Nederland opgenomen, zou het een aantal in Nederland betreffen. Voor het Nederlandse record geldt vice versa het zelfde.

De resultaten voor de Opstalvallei en het Zandvliet Groot Buitenschoor

Van de 24 trekvogelsoorten met waarnemingen welke het midden houden tussen het meest algemeen en zeer zeldzaam, komen er 5 soorten voor in de top 15 van de dagrecords over 2017 en 2018 op trektellen.org in België. Het gaat verhoudingsgewijs om een minderheid in het totaal (per 10 soorten iets meer dan 2). Het gaat in totaal om 9 waarnemingen. In tegenstelling tot de top 50 over alle jaren, zijn in 2017 en 2018 op 1 na bijna alle waarnemingen afkomstig van het Zandvliet Groot Buitenschoor. Alleen voor het Witgatje speelt dit voor de Opstalvallei. Voor een gebiedsanalyse zouden meerdere tweejaarlijkse clusters gewenst zijn.

Dagrecords 2017 en 2018 top 15 België op trektellen.org						
Minimaal één van de trekposten bezocht, 3 van de de laatste 5 jaar						
Kleurcodes		Opstalvallei				
		Zandvliet Groot Buitenschoor				
soort	telpost	ranking	maxima in ranking < 15	aantal	datum	ranking top 15 Nederland
Bergeend		14		16	21-08-18	
Wilde Eend		6		33	14-10-17	
		15		22	16-10-17	
Pijlstaart		3		13	06-10-18	
		2		15	04-10-18	
		13		7	19-09-17	
Brilduiker		2	6	1	21-10-18	
		2	2	1	12-11-17	
Witgatje		12		4	16-10-17	

Dagrecords 2017 en 2018 top 15 Nederland op trektellen.org							
Minimaal één van de trekposten bezocht, 3 van de de laatste 5 jaar							
Kleurcodes		Appelzak					
soort	telpost	ranking	maxima in ranking < 15	aantal	datum	ranking top 50 België	maxima in ranking < 15 België
Wilde Eend		8		80	04-11-17	3	
Dwerggors		2		1	29-09-18	1 tot 6	6
		3		1	30-10-18	1 tot 6	
		4		1	08-10-18	1 tot 6	

Per soort varieert het aantal waarnemingen op jaarbasis. Zie voor 2017 per soort het aantal vermeldingen van dagrecords in de Belgische top 15 in tabel 8F.

Tabel 8F

Het aantal vermeldingen per soort van dagrecords in de Belgische top 15 in 2017.

1 vermelding	2 vermeldingen
Pijlstaart	Wilde Eend
Brilduiker	
Witgatje	

In tabel 8G staat dezelfde indeling maar dan voor 2018.

Tabel 8G

Het aantal vermeldingen per soort van dagrecords in de Belgische top 15 in 2018.

1 vermelding	2 vermeldingen
Bergeend	Pijlstaart
Brilduiker	

Voor de soorten die zowel in 2017 als 2018 staan vermeld is het trackrecord te beperkt om vast te stellen of dit om incidentele of structurele piekjaren gaat.

Er waren geen soorten die (fictieve) overeenkomsten hadden met de Nederlandse dagrecords top 15.

De resultaten voor Appelzak

Het voorkomen in de Nederlandse top 15 van de dagrecords in trektellen.org over 2017 en 2018 speelt voor de Appelzak voor 2 soorten: de Wilde Eend met 1 waarneming in 2017 en de Dwerggors met 3 waarnemingen in 2018. Een (fictieve) overeenkomst met de Belgische top 15 dagrecords geldt voor alle waarnemingen. Ook hier geldt wat voor België geldt: in de gebruikte indeling zou dat betekenen dat de rankings ontstaat door regionale omstandigheden.

Betekenis voor Categorie 3 soorten

Ondanks dat er hier sprake is van kleinere trektelposten, zijn er in deze registratie van de 24 soorten met waarnemingen die het midden houden tussen het meest algemeen en zeer zeldzaam 11 soorten met aantalspieken van nationaal niveau en meer dan nationaal niveau in de vorm van dagrecords vastgesteld (per 10 soorten iets minder dan 5). Het ging zowel om incidentele pieken van 1 of 2 jaar of meer structurele pieken tot 3 jaar, binnen de 8 teljaren waarover deze meting is gebruikt. Dus niet het integrale gemiddeld aantal vogels per uur, maar het al dan niet aanwezig zijn van pieken laat de waarde van de regio voor soorten door en over het gebied zien. Meer structurele pieken en meer dan nationale pieken kunnen wellicht ontstaan zijn door lokale omstandigheden. Incidentele pieken kunnen wellicht eerder vanuit de soort zelf zijn ontstaan. Overlap in deze twee mogelijkheden lijkt ook mogelijk.

Voor de pieken die uitsluitend via de top 15 dagrecords in 2017 en 2018 zijn geregistreerd, is het trackrecord te beperkt om vast te stellen of dit om incidentele of structurele piekjaren gaat.

Wat wordt het nu beeld als we naar aanleiding van bovenstaand onderscheid proberen te maken in het voorkomen van trekvogelsoorten waar mogelijk lokale omstandigheden spelen, waar het voorkomen mogelijk bij de soort zelf ligt, waar mogelijke beide oorzaken spelen, wat de soorten met pieken zijn waar dat niet gemeten kon worden en wat de soorten zonder pieken zijn. Zie hiervoor tabel 8H.

Pijlstaart

foto: HES

Tabel 8H

Het beeld als we naar aanleiding van bovenstaand onderscheid proberen te maken in het voorkomen van trekvogelsoorten:

A: waar mogelijk lokale omstandigheden spelen.

B: waar het voorkomen mogelijk bij de soort zelf ligt.

C: waar overlap tussen A en B voorkomt.

D: wat de soorten met pieken zijn, waar het voorkomen bij de soort zelf of regionaal niet gemeten kon worden.

E: de soorten zonder pieken.

A	B	C	D	E
Wilde Eend	Velduil	Kleine Bonte Specht	Bergeend	Grote Canadese Gans
Zilvermeeuw	Kleine Bonte Specht	Vlaamse Gaai	Pijlstaart	Kleine Rietgans
Kleine Bonte Specht	Vlaamse Gaai	Oeverpieper	Brilduiker	Slobeend
Vlaamse Gaai	Oeverpieper	Witgatje	Rode Wouw	
Oeverpieper	Noordse Goudvink		Bonte Strandloper	
Dwerggors	Ortolaan		Groenpootruiter	
			Boomvalk	
			Staartmees	
			Duinpieper	
			Ijsgors	
			Geelgors	

foto: HES

Dwerggors

Categorie 4 De resultaten van de trekvogelsoorten met de meer zeldzame waarnemingen

Tabel 9

Aantal soorten	Kleurlegenda trektelpost	Opstalvallei				Zandvliet Groot Buitenschoor					Appelzak						
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	bandbreedte eerste wrn	bandbreedte laatste wrn	2016 %	2017 %	2018 %		
1	Rotgans	0	0	0	0	0	0	0	0	7			0	0	18		
									3	17					6	45	
								0	50	14			0	94	37		
	tot.	0	0	0	0	0	0	0	53	38	23 sep / 20 okt	20 okt / 6 nov	0	100	100		
	dubbel telling mogelijk								0	9					0	24	
2	Tafeleend	0	13	0	0	0	0	0	0	0			0	0	0		
									1	6					100	100	
	tot.	0	13	0	0	0	0	0	1	6	27 aug / 19 sep	27 aug / 15 okt	0	100	100		
3	Kuifeend								3	0					100	0	
									0	8					0	100	
	tot.								0	3	11 aug / 29 okt	11 aug / 29 okt	0	100	100		
4	Zwarte Zee-eend								0	3	4				0	100	100
	tot.								0	3	4	24 okt / 30 okt	1 nov / 4 nov	0	100	100	
5	Middelste Zaangbek	0	0	0	0	0	0	0	0	3					0	75	
									8	1					100	25	
	tot.	0	0	0	0	0	0	0	8	4	19 sep / 28 okt	30 sep / 14 nov	0	100	100		
6	Krakeend	0	0	2	0	0	0	0	0	0					0	0	
									4	17					24	49	
	tot.								0	13	18				0	77	51
	dubbel telling mogelijk	0	0	2	0	0	0	0	0	17	35	1 sep / 1 nov	1 okt / 4 nov	0	101	100	
									0	0					0	0	
7	Wintertaling	1	0	0	0	0	0	0	0	0					0	0	
									36	113					97	93	
	tot.								0	1	9				0	3	7
	dubbel telling mogelijk	1	0	0	0	0	0	0	0	37	122	12 aug / 2 nov	20 okt / 14 nov	0	100	100	
									0	0					0	0	
8	Fuut								5	0					63	0	
									0	3	16				0	38	100
	tot.								0	8	16	24 aug / 8 okt	8 okt / 6 nov	0	101	100	
	dubbel telling mogelijk								0	0					0	0	
9	Jan-van-Gent								1	13					33	65	
									0	2	7				0	67	35
	tot.								0	3	20	24 sep / 5 okt	5 okt / 6 nov	0	100	100	
	dubbel telling mogelijk								0	0	3				0	15	
10	Zwarte Wouw								1	0	1				100	0	100
	tot.								1	0	1	5 aug / 18 sep	5 aug / 18 sep	100	0	100	
11	Scholekster	0	0	3	0	0	0	0	0	0					0	0	0
									51	3					88	25	
	tot.								0	7	9				0	12	75
	dubbel telling mogelijk	0	0	3	0	0	0	0	0	58	12	5 aug / 20 okt	25 aug / 12 nov	0	100	100	
									1	0					17	0	
12	Kluut	0	0	0	0	0	3	0	0	0					0	0	0
									10	0					83	0	
	tot.								0	2	0				0	17	0
	dubbel telling mogelijk	0	0	0	0	0	3	0	0	12	0	5 aug / 16 okt	20 sep / 6 nov	0	100	0	
									0	0					0	0	
13	Bontbekplevier								2	147					100	99	
									0	0	1				0	0	1
	tot.								0	2	148	3 sep / 18 sep	24 sep / 20 okt	0	100	100	

Vervolg tabel 9 op pagina 27

Tabel 9 (vervolg)

Aantal soorten	Kleurlegenda trektelpost	Opstalvallei				Zandvliet Groot Buitenschoor					Appelzak		2016		2017		2018	
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	bandbreedte eerste wrn	bandbreedte laatste wrn	%	%	%	%		
14	Zilverplevier								1	0					50	0		
	tot.							0	1	32				0	50	100		
	dubbeltelling mogelijk							0	2	32	19 aug / 1 okt	8 sep / 16 okt		0	100	100		
15	Kemphaan								2	1					100	100		
	tot.								2	1	5 okt / 7 okt	5 okt / 7 okt			100	100		
16	Rosse Grutto								0	2					0	100		
	tot.							0	2	0	5 aug / 30 sep	8 sep / 30 sep		0	100	0		
17	Tureluur								1	2					100	100		
	tot.								1	2	3 sep / 24 sep	3 sep / 24 sep		100	100			
18	Grote Jager								2	0					100	0		
	tot.							0	0	1	1 okt / 10 okt	9 okt / 3 nov		0	0	100		
19	Dwergmeeuw								0	1					0	50		
	tot.							0	2	1	20 okt / 2 nov	20 okt / 2 nov		0	100	50		
	dubbeltelling mogelijk							0	2	0				0	100	100		
20	Geelpootmeeuw								0	12	7				0	100	100	
	tot.							0	12	7	24 aug / 26 aug	06-nov		0	100	100		
21	Grote Stern								6	2					8	14		
	tot.							0	71	12				0	92	86		
	dubbeltelling mogelijk							0	77	14	5 aug / 31 aug	19 sep / 13 okt		0	100	100		
22	Visdief	0	1	0	0	0	0	0	0	0				0	0	0		
	tot.							0	29	161				0	24	56		
	dubbeltelling mogelijk	0	1	0	0	0	0	0	0	94	125	5 aug / 18 sep	8 sep / 4 okt	0	76	44		
23	Dwergstern								0	4	5				0	100	100	
	tot.							0	4	5	05-aug	5 aug / 1 sep		0	100	100		
24	Zwarte Stern								2	106					100	91		
	tot.							0	0	11				0	0	9		
	dubbeltelling mogelijk							0	2	117	21 aug / 19 sep	27 sep / 2 okt		0	100	100		
25	Bijeneter								1	1	0				100	100	0	
	tot.							1	1	0	1 sep / 10 sep	1 sep / 10 sep		100	100	0		
26	Grote Pieper	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0				33	0	0	
	tot.								0	2					0	50		
	dubbeltelling mogelijk	0	1	0	0	0	0	0	3	0	4	1 okt / 16 okt	1 okt / 5 nov	67	0	50		
27	Paapje								1	0					100	0		
	tot.							0	0	8				0	0	100		
	dubbeltelling mogelijk							0	1	8	3 sep / 19 okt	18 sep / 25 okt		0	100	100		
28	Tapuit	0	4	2	0	0	0	0	0	8					24	0		
	tot.								7	9					21	75		
	dubbeltelling mogelijk	0	4	2	0	0	0	0	0	19	3	24 aug / 18 sep	18 sep / 8 okt	0	56	25		
29	Zwartkop	0	0	0	0	1	0	0	0	0					0	0	0	
	tot.	0	0	0	0	1	0	0	0	1				0	0	100		
30	Boomkruiper								1	0					50	0		
	tot.							0	1	1				0	50	100		
	dubbeltelling mogelijk							0	2	1	9 okt / 14 okt	9 okt / 14 okt		0	100	100		
31	Klapekster	0	2	0	0	0	0	0	0	0					0	0	0	
	tot.							1	0	2				100	0	100		
	dubbeltelling mogelijk	0	2	0	0	0	0	1	0	2	16 okt / 22 okt	16 okt / 3 nov		100	0	100		

In deze selectie gaat het om de soorten met de waarnemingen die door of over het gebied meer zeldzaam zijn. Het aantal soorten wat de laatste 5 jaar in 2 jaar minimaal 1 keer is waargenomen op tenminste 1 van de drie trektelposten is 31. Voor 4 geregistreerde soorten geldt hier dat steeds 1 van de 3 trektelposten bezocht zijn: de Opstalvallei, het Zandvliet Groot Buitenschoor en Appelzak.

Voor 17 geregistreerde soorten geldt hier dat steeds 2 van de 3 trektelposten bezocht zijn en voor 10 geregistreerde soorten geldt hier dat 1 van de 3 trektelposten bezocht is. Zie hiervoor tabel 9A.

Tabel 9A

De soorten uit deze selectie met meer zeldzame waarnemingen met het aantal bezochte trektelposten wat in 2 jaar minimaal 1 keer is bezocht in de laatste 5 jaar en welke.

Kleurcodes trektelpost (Behalve als alle 3 de trektelposten staan aangegeven)

- Opstalvallei
- Zandvliet Groot Buitenschoor
- Appelzak

Z(eldzaamheids)-status bij waarnemingen soort

- Z3** Alle trektelposten worden binnen het gegeven aantal jaren minimaal 1 keer aangedaan.
- Z2** 2 van de 3 trektelposten worden binnen het gegeven aantal jaren minimaal 1 keer aangedaan.
- Z1** 1 van de 3 trektelposten wordt binnen het gegeven aantal jaren minimaal 1 keer aangedaan

1 trektelpost	Z1	2 trektelposten	Z2	Z2	3 trektelposten	Z3
Tafeleend	■	Krakeend	■	■	Rotgans	Z3
Zwarte Zee-eend	■	Wintertaling	■	■	Kluut	Z3
Zwarte Wouw	■	Kuifeend	■	■	Tapuit	Z3
Kemphaan	■	Middelste Zaagbek	■	■	Grote Pieper	Z3
Tureluur	■	Fuut	■	■		
Geelpootmeeuw	■	Jan-van-Gent	■	■		
Dwergstern	■	Scholekster	■	■		
Bijeneter	■	Zilverplevier	■	■		
Klapekster	■	Bontbekplevier	■	■		
Zwartkop	■	Rosse Grutto	■	■		
		Dwergmeeuw	■	■		
		Grote Stern	■	■		
		Visdief	■	■		
		Zwarte Stern	■	■		
		Grote Jager	■	■		
		Boomkruiper	■	■		
		Paapje	■	■		

Ook in deze selectie bevinden zich reguliere soorten aan de grond reguliere zoals de Visdief en de Bontbekplevier. De Visdief met een maximum jaartotaal van 161 en de Bontbekplevier met een maximum jaartotaal van 147 zijn hier de soorten met de hoogste jaartotalen. En ook zijn er wat meer echte krenten onder de soorten zoals de Klapekster en de Bijeneter. De aantallen zijn over het algemeen nog lager dan die van de soorten in tabel 6, 7 en 8.

Kwantitatieve verhouding Categorie 4 soorten tot de trek in België en Nederland

Zie hiervoor tabel 9B.

Tabel 9B

In tabel 9B staan de dagrecords in de top 50 op trektellen.org van de geregistreerde soorten in tabel 9 voor beide landen over alle jaren tot en met 2018. Voor de Belgische records is in de tabel ook de eventuele (fictieve) ranking in de top 50 van Nederland opgenomen, zou het een aantal in Nederland betreffen. Voor het Nederlandse record geldt vice versa het zelfde.

Dagrecords top 50 België op trektellen.org						
Minimaal één van de trekposten bezocht, 2 van de de laatste 5 jaar						
Kleurcodes		Opstalvallei				
		Zandvliet Groot Buitenschoor				
soort	telpost	ranking	maxima in ranking < 50	aantal	datum	ranking top 50 Nederland
Wintertaling		17		58	18-10-18	
Kluut		12		10	16-10-17	
Bontbekplevier		4		129	19-09-18	
		39		17	03-09-18	
Zwarte Stern		6		59	27-08-18	
		18		26	31-08-18	
		37		13	25-08-18	

Dagrecords top 50 Nederland op trektellen.org							
Minimaal één van de trekposten bezocht, 2 van de de laatste 5 jaar							
Kleurcodes		Appelzak					
soort	telpost	ranking	maxima in ranking < 50	aantal	datum	ranking top 50 België	maxima in ranking < 50 België
Bijeneter		34	36	1	10-09-16	4 tot 8	8
		36	36	1	01-09-17	4 tot 8	8
Tapuit		50		14	10-09-17	8 tot 11	

De resultaten voor de Opstalvallei en het Zandvliet Groot Buitenschoor

Van de 31 meer zeldzame soorten komen 4 soorten voor in de top 50 van de dagrecords over alle jaren tot en met 2018 in trektellen.org in België. Dit zijn verhoudingsgewijs weinig soorten van het totaal (per 10 soorten net meer dan 1). Er zijn in totaal 7 waarnemingen gedaan in 2017 tot en met 2018 waarbij er vanaf 2010 is gemeten. Alle waarnemingen waren door of over het Zandvliet Groot Buitenschoor. Voor een aantal soorten is er in deze reeks sprake van 1 of 2 jaarlijkse pieken met een enkele waarneming. Zie hiervoor tabel 9C.

Tabel 9C

In tabel 9C staan per par kalenderjaar in deze reeks de soorten met 1 of 2 jaarlijkse pieken,

2017	2018
Kluut	Wintertaling
	Bontbekplevier

Gezien het incidentele karakter, zou er hier sprake kunnen zijn van oorzaken die zijn terug te voeren tot de soort zelf.

De Zwarte Stern had in 2018 een piekjaar met meerdere top 50 waarnemingen en geen of maximaal 1 ander jaar. Gezien ook hier het incidentele karakter, zou er hier sprake kunnen zijn van oorzaken die zijn terug te voeren tot de soort zelf.

Buiten de soorten met 1 of 2 jaren en de Zwarte Stern waren er in deze reeks geen soorten met meer piek-jaren.

Er waren ook geen kalenderjaren met soorten die (fictieve) overeenkomsten hadden met de Nederlandse dagrecords top 50.

De resultaten voor Appelzak

Het voorkomen in de Nederlandse top 50 van de dagrecords in trektellen.org voor Appelzak speelt voor de Bijeneter met 2 waarnemingen en de Tapuit met 1 waarneming. Voor beide soorten is er ook een (fictieve) overeenkomst met de Belgische top 50. Een piek van een meer dan nationaal niveau, dus ook (fictief)

voorkomend in de top 50 van het andere land, geeft extra waarde. Is deze waarde te relateren vanuit de soort zelf of aan regionale omstandigheden? Aannemelijk is dat met 1 of 2 jaren er eerder sprake lijkt te zijn van omstandigheden die zijn terug te voeren tot de soort zelf, maar wel dat de regio toevoegt dat de piek extra tot uiting komt. In de gebruikte indeling zou dat betekenen dat de rankings ontstaan door regionale omstandigheden.

Het kunnen meten van overlap in de genoemde mogelijke oorzaak, dus of vanuit de soort zelf of door lokale omstandigheden, is ook mogelijk. In deze selectie zijn er geen soorten die hiervoor in aanmerking komen.

De resultaten nu met de dagrecord ranking van 2017 en 2018

Deze ranking is toegevoegd omdat het Zandvliet Groot Buitenschoor zijn activiteiten pas in 2017 opstartte en Appenzak in 2016. Zie hiervoor tabel 9D.

Tabel 9D

In tabel 9D staan de dagrecords in de top 15 van de geregistreerde soorten in tabel 9 voor beide landen op trektellen.org voor beide landen over 2017 en 2018. Voor de Belgische records is in de tabel ook de eventuele (fictieve) ranking voor Nederland opgenomen, zou het een aantal in Nederland betreffen. Voor het Nederlandse record geldt vice versa het zelfde.

De resultaten voor de Opstalvallei en het Zandvliet Groot Buitenschoor

Van de 31 meer zeldzame trekvogelsoorten komen er 18 soorten voor in de top 15 van de dagrecords over 2017 en 2018 in trektellen.org in België. Het gaat verhoudingsgewijs om veel soorten van het totaal (per 10 soorten bijna 6). Er zijn 9 waarnemingen. Buiten de waarnemingen van een Middelste Zaagbek en een Tapuit zijn alle waarnemingen afkomstig van het Zandvliet Groot Buitenschoor. Voor een gebiedsanalyse zouden meerdere tweeejaarlijkse clusters gewenst zijn.

Per soort varieert het aantal waarnemingen op jaarbasis. Zie voor 2017 per soort het aantal vermeldingen van dagrecords in de Belgische top 15 in tabel 9E.

Dagrecords 2017 en 2018 top 15 België op trektellen.org							
Minimaal één van de trektelposten bezocht, 2 van de de laatste 5 jaar							
Opstalvallei							
Zandvliet Groot Buitenschoor							
soort	telpost	ranking	maxima in ranking < 15	aantal	datum	ranking top 15 Nederland	maxima in ranking < 15 Nederland
Rotgans		15		12	19-10-18		
Krakeend		5		17	01-11-18		
Wintertaling		1		58	18-10-18		
		5		24	01-10-18		
		9		15	27-09-18		
		13		9	01-11-18		
		3		26	19-09-17		
		7		7	14-11-17		
Tafeleend		6	10	4	16-09-18		
		7	13	2	15-10-18		
		6		1	19-09-17		
Kuifeend		8		3	29-10-17		
Middelste Zaagbek		2		3	28-10-18		
		5		1	30-09-18		
		2		5	14-10-17		
		4		3	19-10-17		
Fuut		10		2	25-09-17		
		12		2	09-10-17		
Jan van Gent		15		9	04-10-18		
Scholekster		12		20	28-10-18		
Kluut		3	8	10	16-10-17		
Zilverplevier		15		1	01-10-17		
Bontbekplevier		1		129	19-09-18	5	
		5		17	03-09-18		
Rosse Grutto		5	13	2	30-09-18		
Tureluur		13		2	24-09-18		
Visdief		2		62	27-08-18		
		7		42	25-08-18		
		8		39	21-08-18		
		12		12	19-09-17		
Zwarte Stern		1		59	27-08-18		
		2		26	31-08-18		
		5		13	25-08-18		
		7		6	21-08-18		
		13		1	08-09-18		
Tapuit		9		6	01-09-18	12 tot 15	
		6		7	03-09-17		
Grote Pieper		5		1	05-10-18		
		13		1	15-10-18		

Vervolg tabel 9D op pagina 30

Tabel 9D (vervolg)

Dagrecords 2017 en 2018 top 15 Nederland op trektellen.org							
Minimaal één van de trektelposten bezocht, 2 van de de laatste 5 jaar							
Kleurcodes	Appelzak						
soort	telpost	ranking	maxima in ranking < 15	aantal	datum	ranking top 15 België	maxima in ranking < 15 België
Zwarte Wouw		2	8	1	15-08-18	2 tot 10	10
Zilverplevier		15		32	01-09-18	1	
Geelpootmeeuw		7		2	24-08-17	3 tot 8	8
		8		2	17-09-17	3 tot 8	8
		11		2	15-10-17	3 tot 8	8
		14		2	06-11-17	3 tot 8	8
Bijeneter		3		1	01-09-17		
Tapuit		9		14	10-09-17	2	

Tabel 9E

Het aantal vermeldingen per soort van dagrecords in de Belgische top 15 in 2017.

1 vermelding	2 vermeldingen
Tafeleend	Wintertaling
Kuifeend	Middelste Zaagbek
Kluut	Fuut
Zilverplevier	
Visdief	
Tapuit	

In tabel 9F staat dezelfde indeling, maar dan voor 2018.

foto: HIES

Zilverplevier

Tabel 9F

Het aantal vermeldingen per soort van dagrecords in de Belgische top 15 in 2018.

1 vermelding	2 vermeldingen	3 vermeldingen	4 vermeldingen	5 vermeldingen
Rotgans	Tafeleend	Visdief	Wintertaling	Zwarte Stern
Krakeend	Middelste Zaagbek			
Jan-van-Gent	Bontbekplevier			
Scholekster	Grote Pieper			
Rosse Grutto				
Tureluur				
Tapuit				

Voor de soorten die uitsluitend in tabel 9E en 9F staan vermeld is het trackrecord te beperkt om vast te stellen of dit om incidentele of structurele piekjaren gaat.

Voor de Bontbekplevier en de Tapuit waren er (fictieve) overeenkomsten met de Nederlandse dagrecords top 15.

De resultaten voor Appelzak

Van de 31 meer zeldzame trekvogelsoorten komen er 5 soorten voor in de top 15 van de dagrecords over 2017 en 2018 in trektellen.org in Nederland. Het gaat verhoudingsgewijs om een minderheid (per 10 soorten bijna 2). Het gaat in totaal om 8 waarnemingen. Per soort varieerde het aantal waarnemingen op jaarbasis. In 2017 leverde de Bijeneter en de Tapuit 1 waarneming en de Geelpootmeeuw 4 waarnemingen. In 2018 leverde de Zwarte Wouw en de Zilverplevier 1 waarneming. Buiten de Bijeneter hadden alle soorten (fictieve) overeenkomsten met de Belgische dagrecords top 15. Voor de Bijeneter mag je wel van een overeenkomst uitgaan, want in 2017 kwamen er voor de Bijeneter in de top 15 geen waarnemingen voor. Ook hier geldt wat in België geldt: in de gebruikte indeling zou dat betekenen dat de rankings ontstaat door regionale omstandigheden.

Betekenis voor Categorie 4 soorten

Ondanks dat er hier sprake is van kleinere trektelposten, zijn er in deze registratie van de meer zeldzame 31 soorten bij 21 soorten aantalspieken van nationaal niveau en meer dan nationaal niveau in de vorm

van dagrecords vastgesteld (per 10 soorten iets meer dan 6). Het ging binnen de 8 teljaren, waarover deze meting is gebruik, alleen om incidentele pieken van 1 of 2 jaar. Dus niet het integrale gemiddeld aantal vogels per uur, maar het al dan niet aanwezig zijn van pieken laat de waarde van de regio voor soorten door en over het gebied zien. Incidentele pieken lijken eerder vanuit de soort zelf te zijn ontstaan.

Voor de pieken die uitsluitend via de top 15 dagrecords in 2017 en 2018 zijn geregistreerd, is het rackrecord te beperkt om vast te stellen of dit om incidentele of structurele piekjaren gaat.

Wat wordt het nu beeld als we naar aanleiding van bovenstaand onderscheid proberen te maken in het voorkomen van trekvogelsoorten waar mogelijk lokale omstandigheden spelen, waar het voorkomen mogelijk bij de soort zelf ligt, waar mogelijke beide oorzaken spelen, wat de soorten met de pieken zijn waar dat niet gemeten kon worden en wat de soorten zonder pieken zijn. Zie hiervoor tabel 9G.

Tabel 9G

Het beeld als we naar aanleiding van bovenstaand onderscheid proberen te maken in het voorkomen van trekvogelsoorten:

A: waar mogelijk lokale omstandigheden spelen.

B: waar het voorkomen mogelijk bij de soort zelf ligt.

C: waar overlap tussen A en B voorkomt.

D: wat de soorten met pieken zijn, waar het voorkomen bij de soort zelf of regionaal niet gemeten kon worden.

E: de soorten zonder pieken.

A	B	C	D	E
Zwarte Wouw	Wintertaling		Rotgans	Zwarte Zee-eend
Zilverplevier	Kluut		Krakeend	Fuut
Bontbekplevier	Zwarte Stern		Tafeleend	Kemphaan
Geelpootmeeuw			Kuifeend	Dwergmeeuw
Bijeneter			Middelste Zaagbek	Grote Stern
Tapuit			Jan-van-Gent	Dwergstern
			Scholekster	Grote Jager
			Rosse Grutto	Klapekster
			Tureluur	Zwartkop
			Visdief	Boomkruiper
			Grote Pieper	Paapje

Categorie 5 De resultaten van de trekvogelsoorten met de zeldzame waarnemingen

Tabel 10

Aantal soorten	Kleurlegenda trektelpost	Opstalvallei		Zandvliet Groot Buitenschoor					Appelzak				2016	2017	2018	
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	bandbreedte eerste wrn	bandbreedte laatste wrn	%	%	%	
1	Sneeuwgans							0	0	1						
	tot.							0	0	1	05-aug	05-aug				
2	Dwerggans	0	0	0	0	1	0	0	0	0						
	tot.	0	0	0	0	1	0	0	0	0	23-okt	23-okt				
3	Casarca	0	1	0	0	1	0	0	0	0						
	tot.	0	1	0	0	1	0	0	0	0	27 sep / 12 nov	27 sep / 12 nov				
4	Eidereend							0	1	0						
	tot.							0	1	0	30-okt	30-okt				
5	Roodhalsfuut								1	0						
	tot.								1	0	29-okt	29-okt				
6	Noordse Pijlstormvogel								1	0						
	tot.								1	0	03-okt	03-okt				
7	Vaal Stormvogeltje								2	0						
	tot.								2	0	28-okt	29-okt				
8	Purpereiger	0	0	0	1	0	0	1	0	0						
	tot.	0	0	0	1	0	0	1	0	0	3 sep / 12 okt	3 sep / 12 okt				
9	Zeearend							0	2	0						
	tot.							0	2	0	20-okt	07-nov				
10	Steppekiekendief							0	0	1						
	tot.							0	0	1	08-sep	08-sep				
11	Drieteenstrandloper								4	0					40	0
	tot.							0	6	0					0	60
	dubbel telling mogelijk								4		20 okt / 31 okt	31-okt	0	100	0	
12	Regenwulp							5	0	0						
	tot.							5	0	0	1 sep / 10 sep	1 sep / 10 sep				
13	Zwarte Ruiters								0	1						
	tot.								0	1	24-sep	24-sep				
14	Bosruiter								1	0						
	tot.								1	0	03-sep	03-sep				
15	Kleine Jager								3	0					75	0
	tot.							0	1	0					0	25
16	Pontische Meeuw	0	0	0	0	0	0	0	1	0					0	14
	tot.								4	0					57	0
	tot.							0	2	0					0	29
	tot.	0	0	0	0	0	0	0	7	0	14 okt / 4 nov	17 okt / 6 nov	0	100	0	
17	Lachstern							0	0	1						
	tot.							0	0	1	19-aug	19-aug				
18	Witvleugelstern							0	0	1						
	tot.							0	0	1	26-aug	26-aug				
19	Gierzwaluw	0	14	1	4	0	0	0	0	0					0	0
	tot.	0	14	1	4	0	0	0	0	3	6 aug / 16 sep	25 aug / 29 okt	0	0	100	
20	Ijsvogel								1	0						
	tot.								1	0	19-sep	19-sep				
21	Groene Specht	0	1	3	0	0	0	0	0	0					0	0
	tot.							0	0	3					0	0
	tot.	0	1	3	0	0	0	0	0	3	12 aug / 30 sep	14 okt / 3 nov	0	0	100	

Vervolg tabel 10 op pagina 32

Aantal soorten	Kleurlegenda trektelpost	Opstalvallei					Zandvliet Groot Buitenschoor					Appelzak		2016	2017	2018	
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	bandbreedte eerste wrn	bandbreedte laatste wrn	%				%
22	Zwarte Specht	0	1	0	0	2	0	0	0	0							
	tot.	0	1	0	0	2	0	0	0		13 sep / 23 okt	18 okt / 23 okt					
23	Strandleeuwerik							0	0	1							
	tot.							0	0	1	15-okt	15-okt					
24	Roodborst							0	1	0							
	tot.							0	1	0	30-okt	30-okt					
25	Gekraagde Roodstaart							0	0	1							
	tot.							0	0	1	13 sep / 24 sep	13 sep / 24 sep					
26	Roodborsttapuit							0	0	9							
	tot.							0	0	9	5 aug / 10 sep	24 sep / 6 nov					
27	Cetti's Zanger							0	0	1							
	tot.							0	0	1	6 okt / 16 okt	16 okt / 3 nov					
28	Kleine Karekiet							0	0	10							
	tot.							0	0	10	5 aug / 24 aug	5 aug / 1 sept					
29	Vuurgoudhaan								1	0							
	tot.								1	0	14-okt	14-okt					
30	Boomklever	0	0	18	0	1	0	0	0	0							
	tot.	0	0	18	0	1	0	0	0	0	9 sep / 13 sep	13 sep / 20 okt					
31	Frater	0	1	0	0	0	0	0	0	0				0	0	0	
	tot.	0	1	0	0	0	0	0	0	4	2 okt / 28 okt	2 okt / 28 okt	0	0	100		
32	Kleine Barmsijs							0	0	13							
	tot.							0	0	13	08-okt	15-okt					
33	Grote Barmsijs							0	4	0							
	tot.							0	4	0	27-okt	27-okt					
34	Sneeuwgors							0	1					0	50		
	tot.							0	1					0	50		
35	Grauwe Gors							0	0	2				0	75		
	tot.							0	0	1	4 nov / 6 nov	4 nov / 6 nov	0	0	25		
	tot.							0	0	4	13 okt / 2 nov	13 okt / 3 nov	0	0	100		

Tabel 10A

Kleurcodes trektelpost (Behalve als alle 3 de trektelposten staan aangegeven)

- Opstalvallei
- Zandvliet Groot Buitenschoor
- Appelzak

Z(eldzaamheids)-status bij waarnemingen soort

Z3 Alle trektelposten worden binnen het gegeven aantal jaren minimaal 1 keer aangedaan.

Z2 2 van de 3 trektelposten worden binnen het gegeven aantal jaren minimaal 1 keer aangedaan.

Z1 1 van de 3 trektelposten wordt binnen het gegeven aantal jaren minimaal 1 keer aangedaan

1 trektelpost	Z1	2 trektelposten	Z2	Z2	3 trektelposten	Z3
Sneeuwgans		Drieteenstrandloper			Pontische Meeuw	Z3
Dwerggans		Kleine Jager				
Casarca		Gierzwaluw				
Eidereend		Groene Specht				
Vaal Stormvogeltje		Frater				
Noordse Pijlstormvogel		Grauwe Gors				
Roodhalsfuut		Sneeuwgors				
Purperreiger						
Steppekiekendief						
Zeearend						
Regenwulp						
Bosruiter						
Zwarte Ruiters						
Lachstern						
Witvleugelstern						
Ijsvogel						
Zwarte Specht						
Strandleeuwerik						
Cetti's Zanger						
Kleine Karekiet						
Vuurgoudhaan						
Boomklever						
Roodborst						
Gekraagde Roodstaart						
Roodborsttapuit						
Grote Barmsijs						
Kleine Barmsijs						

In deze selectie gaat het om de soorten met de waarnemingen die door of over het gebied zeldzaam zijn. Het aantal soorten wat de laatste 5 jaar in 1 jaar minimaal 1 keer is waargenomen op tenminste 1 van de drie trektelposten is 35. Voor 1 geregistreerde soort geldt hier dat steeds 1 van de 3 trektelposten bezocht zijn: de Opstalvallei, het Zandvliet Groot Buitenschoor en Appelzak.

Voor 6 geregistreerde soorten geldt hier dat steeds 2 van de 3 trektelposten bezocht zijn en voor 28 geregistreerde soorten geldt hier, dat 1 van de 3 trektelposten bezocht is. Zie hiervoor tabel 10A.

Ook in deze selectie bevinden zich reguliere soorten aan de grond zoals de Roodborst en de Roodborsttapuit. En er bevinden zich in deze selectie veel meer echte krenten zoals de Strandleeuwerik en de Grauwe Gors.

De jaartotalen van alle soorten komen niet boven de 10 uit en zijn dus nog lager dan die van de soorten in tabel 6 tot en met 9.

En we proudly present vooral het Zandvliet Groot Buitenschoor en Appelzak als locaties waar je gerust kan wachten op langskomende zeevogels, zoals: de Kleine Jager. Maar ook een aantal andere soorten. En niet alleen bij onstuimig weer als het gaat om de Jan-van-Gent en de Grote Jager. Deze beide soorten vallen overigens in een andere zeldzaamheidsklasse.

Kwantitatieve verhouding Categorie 5 soorten tot de trek in België en Nederland

Zie hiervoor tabel 10B.

Tabel 10B

In tabel 10B staan de dagrecords in de top 50 op trektellen.org van de geregistreerde soorten in tabel 10 voor beide landen over alle jaren tot en met 2018. Voor de Belgische records is in de tabel ook de eventuele (fictieve) ranking in de top 50 van Nederland opgenomen, zou het een aantal in Nederland betreffen. Voor het Nederlandse record geldt vice versa het zelfde.

Dagrecords top 50 België op trektellen.org							
Minimaal één van de trektelposten bezocht, 2 van de de laatste 5 jaar							
Kleurcodes		Opstalvallei					
		Zandvliet Groot Buitenschoor					
soort	telpost	ranking	maxima in ranking < 50	aantal	datum	ranking top 50 Nederland	maxima in ranking < 50 Nederland
Dwerggans		10		1	23-10-14	11 tot 48	48
Roodhalsfuut		22	24	1	29-10-17		
Pontische Meeuw		3		2	17-10-17		
		44		1	14-10-17		
		45		1	16-10-17		
Boomklever		48		1	04-11-17		
		4		4	16-09-12	11 tot 20	
		34		4	22-09-12	11 tot 20	
Frater		30	40	1	22-10-11		
Grauwe Gors		23		2	02-11-18	17 tot 32	
Voor Appelzak zijn er geen top 50 vermeldingen							

De resultaten voor de Opstalvallei en het Zandvliet Groot Buitenschoor

Van de 35 zeldzame soorten komen 6 soorten voor in de top 50 van de dagrecords over alle jaren tot en met 2018 in trektellen.org in België. Dit zijn verhoudingsgewijs weinig soorten van het totaal (per 10 soorten net geen 2). Er zijn in totaal 10 waarnemingen gedaan in 2011 tot en met 2018 waarbij er vanaf 2010 is gemeten. Over en door de Opstalvallei vlogen: de Dwerggans, de Boomklever en de Frater, Over en door het Zandvliet Groot Buitenschoor: de Roodhalsfuut de Grauwe Gors. De Pontische Meeuw doet dat op basis van $\frac{3}{4}$ verdeling. Omdat er op het Zandvliet Groot Buitenschoor nog maar 2 van de 8 jaar is geteld zijn conclusies over een gebiedsvergelijking niet zinnig.

Voor een aantal soorten is er in deze reeks sprake van 1 of 2 jaarlijkse pieken met een enkele waarneming. Zie hiervoor tabel 10C.

Tabel 10C

In tabel 10C staan per par kalenderjaar in deze reeks de soorten met 1 of 2 jaarlijkse pieken,

2011	2012	2014	2017	2018
Frater	Boomklever	Dwerggans	Roodhalsfuut	Grauwe Gors

Gezien het incidentele karakter, zou er hier sprake kunnen zijn van oorzaken die zijn terug te voeren tot de soort zelf.

De Pontische Meeuw had in 2017 een piekjaar met 5 top 50 waarnemingen zonder ander jaar. Gezien ook hier het incidentele karakter, zou er hier sprake kunnen zijn van oorzaken die zijn terug te voeren tot de soort zelf.

Buiten de soorten met 1 piekjaar waren er in deze reeks geen soorten met meer piek jaren.

Er waren ook kalenderjaren met soorten die (fictieve) overeenkomsten hadden met de Nederlandse dagrecords top 50. Zie hiervoor tabel 10D.

Tabel 10D

De kalenderjaren met soorten die (fictieve) overeenkomsten hadden met de Nederlandse dagrecords top 50.

2012	2014	2018
Boomklever	Dwerggans	Grauwe Gors

Een piek van een meer dan nationaal niveau, dus ook (fictief) voorkomend in de top 50 van het andere land, geeft extra waarde. Is deze waarde te relateren vanuit de soort zelf of aan regionale omstandigheden? Mogelijk is dat met 1 of 2 jaren er eerder sprake lijkt te zijn van omstandigheden die zijn terug te voeren tot de soort zelf, maar wel dat de regio toevoegt dat de piek extra tot uiting komt. In de gebruikte indeling zou dat betekenen dat de rankings ontstaan door regionale omstandigheden.

Het kunnen meten van overlap in de genoemde mogelijke oorzaak, dus of vanuit de soort zelf of door lokale omstandigheden, is ook mogelijk. Dit geldt hier voor: de Dwerggans, de Boomklever en de Grauwe Gors.

De resultaten voor Appelzak

Het voorkomen in de top 50 als dagrecord in Nederland op trektellen.org speelt op Appelzak voor geen enkele soort.

foto: HIES

Sneeuwgans

De resultaten nu met de dagrecord ranking van 2017 en 2018

Deze ranking is toegevoegd omdat het Zandvliet Groot Buitenschoor zijn activiteiten pas in 2017 opstartte en Appelzak in 2016. Zie hiervoor tabel 10E.

Tabel 10E

Dagrecords 2017 en 2018 top 15 België op trektellen.org							
Minimaal één van de trekposten bezocht, 1 van de de laatste 5 jaar							
Kleurcodes		Opstalvallei					
		Zandvliet Groot Buitenschoor					
soort	telpost	ranking	maxima in ranking < 15	aantal	datum	ranking top 15 Nederland	maxima in ranking < 15 Nederland
Vaal Stormvogeltje		10	13	1	28-10-17		
		11	13	1	29-10-17		
		15		1	03-10-17		
Noordse Pijlstormvogel		3	3	1	29-10-17		
Roodhalsfuut		14		1	03-09-17		
Bosruiter		1	9	2	17-10-17		
Pontische meeuw		3	9	1	14-10-17		
		4	9	1	16-10-17		
		7	9	1	04-11-17		
Zwarte Ruiter		12		1	24-09-18		
Grauwe Gors		1	12	2	02-11-18	17 tot 32	
		12	12	1	02-11-18		
Sneeuwgors		8	8	1	04-11-18		
Dagrecords 2017 en 2018 top 15 Nederland op trektellen.org							
Minimaal één van de trekposten bezocht, 1 van de de laatste 5 jaar							
Kleurcodes		Appelzak					
soort	telpost	ranking	maxima in ranking < 15	aantal	datum	ranking top 50 België	maxima in ranking < 15 België
Sneeuwgans		1		1	05-08-18		
Steppekiedief		2	6	1	08-09-18	1 tot 6	
Lachstern		1	3	1	19-08-18	3	2
Witvleugelstern		2		1	24-08-18	1	0
Kleine Barmsijs		7		6	08-10-18	8 tot 9	
		8		6	15-10-18	8 tot 9	
Grauwe Gors		1	9	1	13-10-18	3 tot 12	12

In tabel 10E staan de dagrecords in de top 15 van de geregistreerde soorten in tabel 10 voor beide landen op trektellen.org voor beide landen over 2017 en 2018. Voor de Belgische records is in de tabel ook de eventuele

(fictieve) ranking voor Nederland opgenomen, zou het een aantal in Nederland betreffen. Voor het Nederlandse record geldt vice versa het zelfde.

De resultaten voor de Opstalvallei en het Zandvliet Groot Buitenschoor

Van de 35 zeldzame trekvogelsoorten komen er 8 soorten voor in de top 15 van de dagrecords over 2017 en 2018 in trektellen.org in België. Het gaat verhoudingsgewijs om weinig veel soorten van het totaal (per 10 soorten iets meer dan 2). Er zijn 13 waarnemingen. Buiten de waarnemingen van een Pontische Meeuw zijn alle waarnemingen afkomstig van het Zandvliet Groot Buitenschoor. Voor een gebiedsanalyse zouden meerdere tweejaarlijkse clusters gewenst zijn.

Per soort varieert het aantal waarnemingen op jaarbasis. Zie voor 2017 per soort het aantal vermeldingen van dagrecords in de Belgische top 15 in tabel 10F.

Tabel 10F

Het aantal vermeldingen per soort van dagrecords in de Belgische top 15 in 2017.

1 vermelding	2 vermeldingen	4 vermeldingen
Noordse Pijlstormvogel	Vaal Stormvogeltje	Pontische Meeuw
Roodhalsfuut		
Bosruiter		

In tabel 10G staat dezelfde indeling, maar dan voor 2018.

Tabel 10G

Het aantal vermeldingen per soort van dagrecords in de Belgische top 15 in 2018.

1 vermelding	2 vermeldingen
Zwarte Ruiter	Grauwe Gors
Sneeuwgorse	

Voor de soorten die uitsluitend in tabel 10F en 10G staan vermeld is het trackrecord te beperkt om vast te stellen of dit om incidentele of structurele piekjaren gaat.

De Grauwe Gors had een (fictieve) overeenkomst met de Nederlandse dagrecords top 15. Een piek van een meer dan nationaal niveau, dus ook (fictief) voorkomend in de top 50 van het andere land, geeft extra waarde. Is deze waarde te relateren vanuit de soort zelf of aan regionale omstandigheden? Aannemelijk is dat met 1 of 2 jaren er eerder sprake lijkt te zijn van omstandigheden die zijn terug te voeren tot de soort zelf, maar wel dat de regio toevoegt dat de piek extra tot uiting komt. In de gebruikte indeling zou dat betekenen dat de rankings ontstaan door regionale omstandigheden.

De resultaten voor Appelzak

Van de 35 zeldzame trekvogelsoorten komen er 6 soorten voor in de top 15 van de dagrecords over 2017 en 2018 in trektellen.org in Nederland. Het gaat verhoudingsgewijs om een minderheid (per 10 soorten nog geen 2). Er zijn 7 waarnemingen. Alle waarnemingen waren in 2018. Buiten de Kleine Barmstijns met 2 waarnemingen ging het bij de andere soorten om 1 waarneming. Buiten de Sneeuwganzen en de Witvleugelstern hadden alle soorten (fictieve) overeenkomsten met de Belgische dagrecords top 15. Voor de Witvleugelstern mag je wel van een overeenkomst uitgaan, want in 2018 kwamen er voor de Witvleugelstern in de top 15 geen waarnemingen voor. Ook hier geldt wat in België geldt: in de gebruikte indeling zou dat betekenen dat die rankings ontstaat door regionale omstandigheden.

Betekenis voor Categorie 5 soorten

Ondanks dat er hier sprake is van kleinere trektelposten, zijn er in deze registratie van de meer zeldzame 35 soorten bij 16 soorten aantalspieken van nationaal niveau en meer dan nationaal niveau in de vorm van dagrecords vastgesteld (per 10 soorten iets minder dan 5). Het ging in deze meting alleen om incidentele pieken van 1 of 2 jaar. Dus niet het integrale gemiddeld aantal vogels per uur, maar het al dan niet aanwezig zijn van pieken laat de waarde van de regio voor soorten door en over het gebied zien. Meer structurele pieken en meer dan nationale pieken kunnen wellicht ontstaan door lokale omstandigheden. Incidentele pieken kunnen wellicht eerder vanuit de soort zelf zijn ontstaan. Overlap in deze twee mogelijkheden lijkt ook mogelijk.

Voor de pieken die uitsluitend via de top 15 dagrecords in 2017 en 2018 zijn geregistreerd, is het trackrecord te beperkt om vast te stellen of dit om incidentele of structurele piekjaren gaat. Wat wordt het nu beeld als we naar aanleiding van bovenstaand onderscheid proberen te maken in het voorkomen van trekvogelsoorten waar mogelijk lokale omstandigheden spelen, waar het voorkomen mogelijk bij de soort zelf ligt, waar mogelijke beide oorzaken spelen, wat de soorten met de pieken zijn waar dat niet gemeten kon worden en wat de soorten zonder pieken zijn. Zie hiervoor tabel 10H.

Tabel 10H

Het beeld als we naar aanleiding van bovenstaand onderscheid proberen te maken in het voorkomen van trekvogelsoorten:

A: waar mogelijk lokale omstandigheden spelen.

B: waar het voorkomen mogelijk bij de soort zelf ligt.

C: waar overlap tussen A en B voorkomt.

D: wat de soorten met pieken zijn, waar het voorkomen bij de soort zelf of regionaal niet gemeten kon worden.

E: de soorten zonder pieken.

A	B	C	D	E
Dwerggans	Dwerggans	Dwerggans	Sneeuwgans	Casarca
Steppekiekendief	Roodhalsfuut	Boomklever	Vaal Stormvogeltje	Eidereend
Lachstern	Pontische Meeuw	Grauwe Gors	Noordse Pijlstormvogel	Purperreiger
Witvleugelstern	Boomklever		Bosruiter	Zeearend
Boomklever	Frater		Zwarte Ruiters	Regenwulp
Kleine Barmsijs	Grauwe Gors		Sneeuwgorse	Drieteenstrandloper
Grauwe Gors				Kleine Jager
				Gierzwaluw
				Ijsvogel
				Zwarte Specht
				Groene Specht
				Strandleeuwerik
				Cetti's Zanger
				Kleine Karekiet
				Vuurgoudhaan
				Roodborst
				Gekraagde Roodstaart
				Roodborsttapuit
				Grote Barmsijs

Categorie 6 De resultaten van de trekvogelsoorten met de zeer zeldzame waarnemingen

Tabel 11

In deze selectie gaat het om de soorten met de waarnemingen die door of over het gebied zeer zeldzaam zijn. Het gaat om de soorten welke de laatste 5 jaar niet zijn waargenomen. Het aantal is 12. Het Zandvliet Groot Buitenschoor en Appelzak bestonden toen nog niet, dus in deze selectie komen alleen soorten voor die door of over de Opstalvallei vlogen.

Aantal soorten	Kleurlegenda trektelpost	Opstalvallei				bandbreedte eerste wrn	bandbreedte laatste wrn
		2010	2011	2012	2013		
1	Grauwe Kiekendief	0	1	0	0	19-aug	19-aug
2	Kraanvogel	0	13	0	0	12-nov	12-nov
3	Houtsnip	0	0	1	0	17-nov	17-nov
4	Kleinste Jager	0	1	0	0	18-sep	18-sep
5	Halsbandparkiet	0	0	3	0	15-sep	15-sep
6	Kuifleeuwerik	0	1	0	0	23-okt	23-okt
7	Roodkeelpieper	0	0	0	1	12-okt	12-okt
8	Pestvogel	3	0	0	0	31-okt	31-okt
9	Matkop	0	0	0	1	20-okt	20-okt
10	Roze Spreeuw	0	0	0	1	19-okt	19-okt
11	Huismus	0	0	0	2	07-okt	07-okt
12	Witstuitbarmsijs	1	0	0	0	11-nov	11-nov

Kwantitatieve verhouding Categorie 6 soorten tot de trek in België en Nederland

Zie hiervoor tabel 11A.

Tabel 11A

In tabel 11A staan de dagrecords in de top 50 op trektellen.org van de geregistreerde soorten in tabel 11 voor beide landen over alle jaren tot en met 2018. In de tabel is ook de eventuele (fictieve) ranking in de top 50 van

Nederland opgenomen, zou het een aantal in Nederland betreffen.

Dagrecords top 50 België op trektellen.org							
De regio de laatste 5 jaar niet meer bezocht							
Kleurcodes	Opstalvallei						
soort	telpost	ranking	maxima in ranking < 50	aantal	datum	ranking top 50 Nederland	maxima in ranking < 50 Nederland
Pestvogel		44		1	07-11-19		
Kuifleeuwerik		18	20	1	23-10-11		
Roze Spreeuw		5	5	1	19-10-13	1 tot 35	35
Witstuitbarmsijs		2	2	1	11-11-10	1 tot 12	12

In deze selectie staan 2 soorten met pieken van meer dan nationaal niveau: de Roze Spreeuw en de Witstuitbarmsijs. Een piek van een meer dan nationaal niveau, dus ook (fictief) voorkomend in de top 50 van het andere land, geeft extra waarde. Is deze waarde te relateren vanuit de soort zelf of aan regionale omstandigheden? Aannemelijk is dat met 1 of 2 jaren er eerder sprake lijkt te zijn van omstandigheden die zijn terug te voeren tot de soort zelf, maar wel dat de regio toevoegt dat de piek extra tot uiting komt. In de gebruikte indeling zou dat betekenen dat de rankings ontstaan door regionale omstandigheden, ook al gaan die meer dan 5 jaar terug. De Pestvogel en de Kuifleeuwerik hebben ook een trackrecord maar niet van meer dan nationaal. Mogelijk dat dit is terug te voeren tot de soort zelf.

Betekenis voor Categorie 6 soorten

Ondanks dat er hier sprake is van kleinere trektelposten, zijn er in deze registratie van de meer zeldzame 12 soorten bij 4 soorten aantalspieken van nationaal niveau en meer dan nationaal niveau in de vorm van dagrecords vastgesteld (per 10 soorten 3). Het ging in deze meting alleen om incidentele pieken van 1 of 2 jaar. Dus niet het integrale gemiddeld aantal vogels per uur, maar het al dan niet aanwezig zijn van pieken laat de waarde van de regio voor soorten door en over het gebied zien. Meer structurele pieken en meer dan nationale pieken kunnen wellicht ontstaan door lokale omstandigheden. Incidentele pieken kunnen wellicht eerder vanuit de soort zelf zijn ontstaan. Overlap in deze twee mogelijkheden lijkt ook mogelijk, maar is niet geregistreerd.

Wat wordt het nu beeld als we naar aanleiding van bovenstaand onderscheid proberen te maken in het voorkomen van trekvogelsoorten waar mogelijk lokale omstandigheden spelen, waar het voorkomen mogelijk bij de soort zelf ligt, waar mogelijke beide oorzaken spelen, wat de soorten met de pieken zijn waar dat niet gemeten kon worden en wat de soorten zonder pieken zijn. Zie hiervoor tabel 11B

Tabel 11B

Het beeld als we naar aanleiding van bovenstaand onderscheid proberen te maken in het voorkomen van trekvogelsoorten:

A: waar mogelijk lokale omstandigheden spelen.

B: waar het voorkomen mogelijk bij de soort zelf ligt.

C: waar overlap tussen A en B voorkomt.

D: wat de soorten met pieken zijn, waar het voorkomen bij de soort zelf of regionaal niet gemeten kon worden.

E: de soorten zonder pieken.

A	B	C	D	E
Roze Spreeuw	Pestvogel			Grauwe Kiekendief
Witstuitbarmsijs	Kuifleeuwerik			Kraanvogel
				Houtsnip
				Kleinste Jager
				Halsbandparkiet
				Matkop
				Huismus
				Roodkeelpeper

Categorie 7 Waarnemingen die niet tot een specifieke soort zijn te herleiden

Zie hiervoor bijlage 1.

Kuifleeuwerik

foto HES

Bijlage 1

De waarnemingen die niet tot 1 specifieke soort zijn te herleiden, zoals Lijster spec. Met ook de waarnemingen van Oever- of Waterpiepers of van Barmsijsen spec. In deze lijst zijn ook de onzekere waarnemingen opgenomen.

Kleurlegenda trektelpost	Opstalvallei		Zandvliet Groot Buitenschor							Appelzak	opmerkingen		
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	1017	2018				
Zwaan spec.	0	2	0	0	0	0	0	0	0	4	1-11-2018 wellicht Kleine Zwaan 4 ex.		
Gans spec.	0	11	0	0	0	0	0	0	0	16			
									7	0			
Anser spec.	39	376	470	1231	2088	621	1045	0	0	49			
Rietgans spec.	0	48	6	91	18	3	0	0	0	0			
Duiker spec.										0	2		
Kiekendief spec.	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0			
Blauwe/Grauwe/Steppekiekendief	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	12-10-2018 mogelijke Steppekiekendief 1x.		
Buizerd spec.	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0			
Buizerd/Wespendief	0	17	10	1	0	0	1	0	0	0	4-9-2011 vermoedelijk Wespendief 3 ex.		
Valk spec.										0	2		
									1	0			
Steltloper spec.	0	3	9	0	0	0	0	0	9	1			
										0	2		
Strandloper spec.										9	0		
Meeuw spec.	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0			
Ringsnavelmeeuw ?									0	0	1	25-09-18	
Noordse Stern/Visdief									0	3	1		
Postduif									5	165	731		
Zangvogel spec.	0	5209	8300	1120	181	51	29	15	176				
Zwaluw spec.	0	45	92	0	0	0	0	0	0	0			
Pieper spec.	0	21	0	4	0	0	0	0	0	0			
										0	1	18-9-2018 vrij zekere Grote Pieper 1 ex.	
Boompieper/Siberische Boompieper	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0			
										0	1		
Waterpieper/Oeverpieper										14	5		
									3	17	24		
Kwikstaart spec.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2			
Lijster spec.	107	495	2162	131	3367	124	64	849	1722			14-10-2015 vermoedelijk grotendeels Zanglijsters . in 66 ex.	
										0	64		
Goudhaan spec.										0	2	0	
Mees spec.	29	5	152	20	0	26	0	400	0				
Kraai spec.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4			
Vink spec.	4467	15	5	0	0	0	0	0	87				
Vink/Keep	0	0	259	0	0	0	0	692	0				
										0	234	0	
Barmsijs spec.	128	157	29	70	63	16	8	33	11				
										14	2		
										0	6	15	
Kruisbek spec.	0	0	0	3	0	0	0	0	0				
Gors spec.	0	0	1	0	1	0	2	0	0			14-10-2013 tikkende gors 1 ex., 01-10-2016 vermoedelijke Dwerggors, 1 ex. 20-10-2016 vermoedelijke Geelgors 1 ex.	
										2	2	11-10-2018 tikkende Gors 1 ex., 11-1-2018 bijna zekere Grauwe Gors 1 ex.	
										0	1	0	25-9-2017 tikkende gors 1 ex.

Discussie

Vogeltrek tellingen is vooral ad hoc georganiseerd. Met wel een onderscheidende organisatorische rode draad: vogeltrek.org. Dit is een digitale omgeving waar veel telgegevens uit meerdere landen bij elkaar komen. Daaruit gebruik kunnen maken van de bestanden van meerdere regionale trekposten, helpt dan om het integrale beeld daar te versterken. Want het gegevensfundament wordt breder. In dit verslag gaat het om 3 trekposten. Ook mooi is dat de ligging van deze 3 trekposten grensoverschrijdend is, zodat geput kan worden uit de databases van twee landen. Dit geeft een nog breder fundament. Vanaf 2010 door de

Uitzicht op de Westerschelde bij Bath

foto: Teus Slagboom

Opstalvallei, vanaf 2016 door Appelzak en vanaf 2017 door het Zandvliet Groot Buitenschoor. Dus vanaf 2017 met alle trekposten bij elkaar.

Figuur 1 laat zien dat deze 3 trekposten zich niet kunnen meten met de grote rode bollen aan de kust, die staan voor zeer hoge gemiddelde aantallen vogels per uur. Tegenstrijdig hieraan zijn de vele regionale rankingspieken op nationaal en soms boven nationaal niveau, die grote waarden van de 3 trekposten laten zien.

Avifaunistisch vind je qua zeldzaamheid een grote diversiteit aan soorten, waarbij de vraag is of je de traditionele manier van zeldzaamheidswaardering mag gebruiken. Want deze is vooral gebaseerd op wat er aan de grond wordt gezien. Ook overvliegend, maar ad hoc als het om echte trek gaat. Trek is primair: stelselmatig door of over het gebied van A naar B gaan, wat andere eisen levert aan de mate van zeldzaamheid specificeren dan aan broeden, overwinteren of ad hoc het zien van overvliegen.

De geografische waarnemingenfrequentiedichtheid binnen de gebiedsgrenzen lijkt een objectievere variabele om de zeldzaamheid vast te stellen. Dus of binnen een bepaalde periode frequent of minder frequent op meer of minder locaties in dezelfde periode een overtrekkende soort wordt waargenomen. Hier is, als bepaling van de zeldzaamheid van de waarneming, in de laatste 5 jaar gekeken hoe vaak trekposten binnen 1 tot 5 jaren zijn aangedaan. Voor de gemaakte indeling speelt wel, dat als een soort binnen een aantal jaren niet 3 maar alleen 1 trekpost heeft aangedaan, je de waarnemingen daarvan mag indelen in dezelfde zeldzaamheidsstatus. Met data over meer jaren zou dit nog verfijnd kunnen worden.

De pieken laten zien dat deze zowel incidenteel als meer structureel kunnen voorkomen. Structurele pieken lijken er op te duiden dat soorten keuzes maken door gebiedsgerelateerde omstandigheden.

Dat kan natuurlijk heel basaal de windkracht of de windrichting zijn, die favoriete omstandigheden oplevert, maar elke dag kan variëren. Maar ook als het favoriete landschapstype dicht in de buurt van een ander landschapstype komt en er daardoor stuwing ontstaat. Pieken met een meer dan nationale status zijn extra waarde verhogend voor een gebiedsgerelateerde keuze.

Incidentele pieken lijken eerder bij de soort zelf te liggen. Denk aan een invasiejaar.

Er blijken ook soorten te zijn die voor beide in aanmerking komen. Ook zijn er soorten die (nog) buiten deze indelingen vallen.

Bovenstaand is een indicatie met daarin een breed fundament. Bijvoorbeeld in de categorie meest algemeen waarnemingen komen zowel reguliere soorten als krenten voor. Het enige wat ze gemeen hebben is dat ze binnen 5 jaar jaarlijks voorkomen op 1 tot de 3 trekposten. Verder filteren wordt moeilijk.

Gezien de grootte van de database lijkt een big databenadering meer mogelijkheden te bieden. Om dit te illustreren is er model gemaakt om de zeldzaamheid te kwantificeren en om te kwantificeren wat er naar schatting tenminste op jaarbasis over vlieg. Hieronder vind je dat in tabel 12 onder I en J.

Tabel 12

In tabel 12 zijn een viertal soorten geselecteerd voor handmatige proefberekeningen, wat overigens betekende dat er vele honderden gegevens nagelopen en herschikt moesten worden. Uit de groep meest algemene waarnemingen zijn: de Vink en de Europese Kanarie geselecteerd. Uit de groep minder algemene waarnemingen werden dat: de Kokmeeuw en de Buidelmees. Dus per zeldzaamheidsklasse een soort die regulier aan de grond voorkomt en eens soort die aan de grond als een krent wordt beschouwd. Als extra filter zijn de vroegste en de laatste datum, zoals vermeld in tabel 6 en 7, toegevoegd, om informatie te krijgen over wanneer een soort in de regio verwacht mag worden. Welke gegevens zijn er gebruikt om de verschillen per soort vast te stellen:

- A:** De som van de jaartotalen van 2017 en 2018. Want dit waren de twee jaren dat er op alle drie posten werd geteld.
- B:** De som van het aantal waarnemingen in 2017 en 2018. Een waarneming is hier een dagwaarneming.
- C:** De som van het aantal actuele teldagen in 2017 en 2018, steeds vanaf de eerste tot de laatst bekend zijnde waarnemingsdatum.
- D:** Het totaal aantal potentiële teldagen = het aantal kalenderdagen in dezelfde periode onder C.
- E:** Het aantal actuele teluren in 2017 in 2018 in dezelfde periode onder C.
- F:** Het aantal potentiële teluren in dezelfde periode onder C.
- G:** Het gemiddeld aantal teluren op een dag in dezelfde periode onder C.
- H:** De doorlooptijd tussen 2 waarnemingen op uurbasis.
- I:** Het potentiële jaartotaal van de 3 trektelposten voor 2017 en 2018 samen.
- V:** Deze gegevens zijn in het veld verzameld.

Soort	Vink	Europese Kanarie	Kokmeeuw	Buidelmees	Bron
A	279840	19	2994	20	V
B	144	16	68	12	V
C	106	67	116	83	V
D	178	82	203	102	V
E	673,6	447,9	716,8	559,7	V
F	1139,2	549,4	1258,6	683,4	DXG
G	6,4	6,7	6,2	6,7	V
H	4,7	28,0	10,5	46,6	E/B
I	473269	23	8257	24	(F/E)xH

Door de datumgrenzen in het voorkomen als filter toe te voegen laten de contrasten zich beter zien. Bij de Vink en de Kokmeeuw, twee reguliere soorten, die in respectievelijk de zeldzaamheidsklasse meer en minder algemeen voorkomen, is dat ook zichtbaar. Bij 2 krenten in optima forma, de Europese Kanarie en de Buidelmees, zie je dat beter. Hier zijn er nauwelijks verschillen in de jaartotalen. Er blijkt wel een verschil in zeldzaamheidsstatus te zijn. Dit komt ook tot uiting in de doorlooptijd op uurbasis onder H. Om welke aantallen het daadwerkelijk gaat, wordt concreter en zal door alleen afhankelijk te zijn van de in het veld gebruikte gegevens nooit vastgesteld kunnen worden.

Het gebruik van big data lijkt in combinatie met monitoring in het veld dus gewenst om conclusies harder te maken of ontwikkelingen te registreren. Bijvoorbeeld van incidentele of meer structurele pieken, met eventuele conclusies over oorzaken die eerder bij de soort zijn te herleiden of die gebiedsgebonden zijn. Gegevens lijken er voldoende te zijn.

Buidelmees

foto: HES

Samenvattende basislijst

Hier volgt een benchmark met een basislijst waarin bovenstaande stand van zaken compleet in beeld wordt gebracht op basis van wat wordt weergegeven in tabel 6 tot en met 11 inclusief de subtabellen. Wellicht kan deze later worden uitgebreid met voorjaarstrek langs het oostelijk deel van de Schelde en de Westerschelde. Of de voorjaars- en de najaarstrek langs het westelijk deel van de Schelde en de Westerschelde.

Kleurcodes trektelpost

(Behalve als alle 3 de trektelposten staan aangegeven)

- Opstalvallei
- Zandvliet Groot Buitenschoor
- Appelzak

Codes voorkomen

- A** Lokale omstandigheden spelen mogelijk
- B** Het ligt mogelijk bij de soort zelf
- C** Overlap tussen A en B
- D** Soort met pieken waar A of B niet gemeten konden worden
- E** Soort zonder piek.

Z(eldzaamheids)-status bij waarnemingen soort

Z3 Alle trektelposten worden binnen het gegeven aantal jaren minimaal 1 keer aangedaan.

Z2 2 van de 3 trektelposten worden binnen het gegeven aantal jaren minimaal 1 keer aangedaan.

Z1 1 van de 3 trektelposten wordt binnen het gegeven aantal jaren minimaal 1 keer aangedaan.

Status	Z	Z	Soort	A	B	C	D	E
Meest algemeen	3		Grauwe Gans				●	
Meest algemeen	3		Kolgans		●			
Meest algemeen	3		Kleine Zwaan	●				
Meest algemeen	3		Lepelaar					●
Meest algemeen	3		Blauwe Reiger				●	
Meest algemeen	3		Grote Zilverreiger					●
Meest algemeen	3		Kleine Zilverreiger	●				
Meest algemeen	3		Aalscholver	●				
Meest algemeen	3		Sperwer					●
Meest algemeen	3		Havik	●				
Meest algemeen	3		Bruine Kiekendief				●	
Meest algemeen	3		Buizerd	●				
Meest algemeen	3		Kievit					●
Meest algemeen	3		Wulp					●
Meest algemeen	3		Watersnip				●	
Meest algemeen	3		Stormmeeuw				●	
Meest algemeen	3		Grote Mantelmeeuw	●				
Meest algemeen	3		Holenduif				●	
Meest algemeen	3		Houtduif					●
Meest algemeen	3		Grote Bonte Specht		●			

Status	Z	Z	Soort	A	B	C	D	E
Meest algemeen	3		Grote Bonte Specht		●			
Meest algemeen	3		Torenvalk					
Meest algemeen	3		Smelleken	●				
Meest algemeen	3		Kauw	●				
Meest algemeen	3		Roek					●
Meest algemeen	3		Zwarte Kraai					●
Meest algemeen	3		Pimpelmees	●	●	●		
Meest algemeen	3		Koolmees	●				
Meest algemeen	3		Baardman		●			
Meest algemeen	3		Boomleeuwerik					
Meest algemeen	3		Veldleeuwerik	●				
Meest algemeen	3		Oeverzwaluw				●	
Meest algemeen	3		Boerenzwaluw					●
Meest algemeen	3		Huiszwaluw					●
Meest algemeen	3		Spreeuw	●				
Meest algemeen	3		Beflijster	●				
Meest algemeen	3		Merel	●				
Meest algemeen	3		Kramsvogel	●				
Meest algemeen	3		Koperwiek	●				
Meest algemeen	3		Zanglijster	●	●	●		
Meest algemeen	3		Grote Lijster	●				
Meest algemeen	3		Zwarte Roodstaart					●
Meest algemeen	3		Ringmus	●				
Meest algemeen	3		Heggenmus					●
Meest algemeen	3		Gele Kwikstaart totaal		●			
Meest algemeen	3		Grote Gele Kwikstaart					●
Meest algemeen	3		Witte Kwikstaart totaal					●
Meest algemeen	3		Graspieper		●			
Meest algemeen	3		Boompieper					●
Meest algemeen	3		Waterpieper					●
Meest algemeen	3		Vink	●				
Meest algemeen	3		Keep		●			
Meest algemeen	3		Appelvink	●	●	●		
Meest algemeen	3		Groenling	●				
Meest algemeen	3		Kneu		●			
Meest algemeen	3		Kruisbek					●
Meest algemeen	3		Putter	●				
Meest algemeen	3		Europese Kanarie	●				
Meest algemeen	3		Sijs					●
Meest algemeen	3		Rietgors	●	●	●		
Minder algemeen	3		Brandgans		●			
Minder algemeen	3		Toendrarietgans				●	

Status	Z	Z	Soort	A	B	C	D	E
Minder algemeen	3		Knobbelzwaan	●				
Minder algemeen	3		Smient				●	
Minder algemeen	3		Ooievaar					●
Minder algemeen	3		Visarend					●
Minder algemeen	3		Wespendief					●
Minder algemeen	3		Blauwe Kiekendief					●
Minder algemeen	3		Goudplevier				●	
Minder algemeen	3		Kokmeeuw					●
Minder algemeen	3		Zwartkopmeeuw	●				
Minder algemeen	3		Kleine Mantelmeeuw					●
Minder algemeen	3		Slechtvalk					●
Minder algemeen	3		Buidelmees	●	●	●		
Minder algemeen	3		Tjiftjaf					●
Minder algemeen	3		Zwarte Mees	●				
Midden	3		Bergeend				●	
Midden	3		Wilde Eend	●				
Midden	3		Pijlstaart				●	
Midden	3		Brilduiker				●	
Midden	3		Rode Wouw					●
Midden	3		Groenpootruiter					●
Midden	3		Zilvermeeuw	●				
Midden	3		Velduil		●			
Midden	3		Vlaamse Gaai	●	●	●		
Midden	3		Geelgors					●
Midden	3		Ortolaan		●			
Midden	3		Dwerggors	●				
Meer zeldzaam	3		Rotgans				●	
Meer zeldzaam	3		Kluut		●			
Meer zeldzaam	3		Tapuit	●				
Meer zeldzaam	3		Grote Pieper				●	
Zeldzaam	3		Pontische Meeuw		●			
Minder algemeen	■	■	Ekster				●	
Minder algemeen	■	■	Goudhaan					●
Midden	■	■	Slobeend					●
Midden	■	■	Bonte Strandloper					●
Midden	■	■	Kleine Bonte Specht	●	●	●		
Midden	■	■	Vlaamse Gaai	●				
Midden	■	■	Staartmees					●
Midden	■	■	Duinpieper					●
Midden	■	■	Oeverpieper	●	●	●		
Meer zeldzaam	■	■	Krakeend				●	
Meer zeldzaam	■	■	Wintertaling		●			

Status	Z	Z	Soort	A	B	C	D	E
Meer zeldzaam	■	■	Kuifeend				●	
Meer zeldzaam	■	■	Middelste Zaagbek				●	
Meer zeldzaam	■	■	Fuut					●
Meer zeldzaam	■	■	Jan-van-Gent				●	
Meer zeldzaam	■	■	Scholekster				●	
Meer zeldzaam	■	■	Zilverplevier	●				
Meer zeldzaam	■	■	Bontbekplevier		●			
Meer zeldzaam	■	■	Rosse Grutto				●	
Meer zeldzaam	■	■	Dwergmeeuw					●
Meer zeldzaam	■	■	Grote Stern					●
Meer zeldzaam	■	■	Visdief				●	
Meer zeldzaam	■	■	Zwarte Stern		●			
Meer zeldzaam	■	■	Grote Jager					●
Meer zeldzaam	■	■	Boomkruiper					●
Meer zeldzaam	■	■	Paapje					●
Zeldzaam	■	■	Drieteenstrandloper					●
Zeldzaam	■	■	Kleine Jager					●
Zeldzaam	■	■	Gierzwaluw					●
Zeldzaam	■	■	Groene Specht					●
Zeldzaam	■	■	Frater		●			
Zeldzaam	■	■	Grauwe Gors		●			
Zeldzaam	■	■	Sneeuwgorst				●	
Midden	■	■	Grote Canadese Gans					●
Midden	■	■	Kleine Rietgans					●
Midden	■	■	Witgatje				●	
Midden	■	■	Boomvalk					●
Midden	■	■	Goudvink totaal		●			
Midden	■	■	Ijsgors					●
Meer Zeldzaam	■	■	Tafeleend				●	
Meer Zeldzaam	■	■	Zwarte Zee-eend					●
Meer Zeldzaam	■	■	Zwarte Wouw	●				
Meer Zeldzaam	■	■	Kemphaan					●
Meer Zeldzaam	■	■	Tureluur				●	
Meer Zeldzaam	■	■	Geelpootmeeuw	●				
Meer Zeldzaam	■	■	Dwergstern					●
Meer Zeldzaam	■	■	Bijeneter	●				
Meer Zeldzaam	■	■	Klapekster					●
Meer Zeldzaam	■	■	Zwartkop					●
Zeldzaam	■	■	Sneeuwgangs				●	
Zeldzaam	■	■	Dwerggans	●	●	●		
Zeldzaam	■	■	Casarca					●
Zeldzaam	■	■	Eidereend					●

Status	Z	Z	Soort	A	B	C	D	E
Zeldzaam	■		Vaal Stormvogeltje				●	
Zeldzaam	■		Noordse Pijlstormvogel				●	
Zeldzaam	■		Roodhalsfuut		●			
Zeldzaam	■		Purperreiger					●
Zeldzaam	■		Steppekiekendief	●				
Zeldzaam	■		Zeearend					●
Zeldzaam	■		Regenwulp					●
Zeldzaam	■		Bosruiter				●	
Zeldzaam	■		Zwarte Ruiter				●	
Zeldzaam	■		Lachstern	●				
Zeldzaam	■		Witvleugelstern	●				
Zeldzaam	■		IJsvogel					●
Zeldzaam	■		Zwarte Specht					●
Zeldzaam	■		Strandleeuwerik					●
Zeldzaam	■		Cetti's Zanger					●
Zeldzaam	■		Kleine Karekiet					●
Zeldzaam	■		Vuurgoudhaan					●
Zeldzaam	■		Boomklever	●	●	●		
Zeldzaam	■		Roodborst					●
Zeldzaam	■		Gekraagde Roodstaart					●
Zeldzaam	■		Roodborsttapuit					●
Zeldzaam	■		Grote Barmsijs					●
Zeldzaam	■		Kleine Barmsijs	●				
Zeer Zeldzaam	■		Grauwe Kiekendief					●
Zeer Zeldzaam	■		Kraanvogel					●
Zeer Zeldzaam	■		Houtsnip					●
Zeer Zeldzaam	■		Kleinste Jager					●
Zeer Zeldzaam	■		Halsbandparkiet					●
Zeer Zeldzaam	■		Pestvogel		●			
Zeer Zeldzaam	■		Matkop					●
Zeer Zeldzaam	■		Kuifleeuwerik		●			
Zeer Zeldzaam	■		Roze Spreeuw	●				
Zeer Zeldzaam	■		Huismus					●
Zeer Zeldzaam	■		Roodkeelpieper					●
Zeer Zeldzaam	■		Witstuitbarmsijs	●				

Bronnen & Literatuur

De volgende links anno januari 2019 gaan naar de databases met informatie en bestanden over de trektelposten:

<https://www.trektellen.nl/site/info/1780>

<https://www.trektellen.nl/site/info/967>

<https://www.trektellen.nl/site/info/1930>

<https://www.trektellen.nl/site/info/709>

<https://www.trektellen.nl/site/info/1495>

<https://www.trektellen.nl/site/info/169>

<https://www.trektellen.nl/species/records>

Bedankt

Het verhaal van de trekteller is een verhaal van passie, discipline, ieder seizoen weer routine opbouwen en jezelf blijven ontwikkelen. Het is ook het verhaal van leren samenwerken en elkaar scherp maken. Maar vooral een verhaal van pracht. De pracht van de beleving en de pracht van de kennis. Pracht wat door dit rapport kan worden gedeeld.

Daarvoor bedank ik Bram Vogels en Robin Vermeylen voor de toestemming die zij als contactpersonen gaven om de gegevens van respectievelijk trektelpost de Opstalvallei en het Zandvliet Groot Buitenschoor te verwerken. Robin omdat hij ook mee heeft gekeken naar een van de eerste concepten. Ook al die mensen die meegeteld hebben bedankt, want jullie vormden het fundament.

Mijn grote wens om is om steeds de toekomst toe te kunnen voegen. Zodat de inhoud gaat groeien naar een optimalisering in de juistheid van deze benadering. Zodat de pracht van de beleving en de kennis nog mooier wordt.